ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4479 | 11/24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 | ՇԱԲԱԹ | 2 ՇԱՊԱՆ 1318 | ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4479

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ծեղուած թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի ։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԷՄ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, 18 նոյմ. 1900

Անգլիոյ առեւտրական ու սեղանաւորական օրաթերթերէն, շաբաթաթերթերէն ու բազմաթիւ ամսական լուրջ հանդէսներէն անոնք՝ որոնք բռնուած չեն ճինկօիզմի ախտէն, 1895—6էն ի վեր՝ և սակայն մասնաւորաբար այժմ՝ լեցուն են երկարաձիգ յօդուածներով կամ վիճակագրական տեղեկութիւններով և թիւերով, որոնք կը հաստատեն Գերմանիոյ կատաղի մրցման յաջողութիւնները Անգլիոյ արուեստագործութեան դէմ, ոչ միայն օտար և գաղթային հրապարակներու վրայ, այլ նոյն իսկ Անգլիոյ մէջ։ Հակառակ այդ լուրջ ու բազմաթիւ յօդուածներուն, տակաւին ահագին թիւ մը կայ սակայն Անգլիոյ մէջ, գործարանատէրներու, վաճառականներու և առեւտուրի զանազան դասակարգերու պատկանողներու որոնք կառչած կը մնան սա՛ ժառանգական և ինքնահաւան համոզման թէ Անգլիոյ Արուեստագիտութիւնը անմրցելի է բացարձակապէս և թէ անոր աշխարհածաւալ վաճառականութիւնը չի կրնար յաղթուիլ բնաւ։

Օտարներու մրցման կատաղութեան ու արգելքին նկատմամբ Անգլիացիներու մեծագոյն մասին այս տգիտութիւնն ու անտարբերութիւնը արդիւնքներէն մէկն է այն ահռելի ճինկօիզմին որ ահագին համեմատութիւններ առած է Պօէրական պատերազմին սկզբնաւորութենէն ի վեր մանաւանդ, և որուն արծարծման չարունակ ուժ տալու վրայ են Լոնտոնի և գաւառական կէս բէննինոց կարգ մը օրաթերթեր, որոնք իբրեւ թէ չեն պատկանիր ո՛և է կուսակցութեան և հետեւաբար զուրկ են սա՛ կամ նա ազդեցութիւններէ, և որոնց միակ նպատակն է սակայն դրամ դիզելը կարելի և օրինաւորապէս ներելի ամէն միջոցներով, որուն է՛ն գլխաւորն է անշուշտ ժողովրդին ահագին մեծամասնութեան տկար կողմերը ու հակումները գգուել։

Գերմանիա սակայն օգտուելով Անգլիացի արուեստագէտներու և վաճառականներու այս անտարբեր ու ինքնավստահ ընթացքէն ու մանաւանդ իր ցեղին բնական ճարպիկութեան ու ճկունութեան գերակշիռ հանգամանքներէն, լուռ մնջիկ չարունակ աշխատելու վրայ է ընդարձակելու իր արուեստագործութեան ամէն ճիւղերը, գրեթէ առանց բացառութեան և հետեւաբար իր վաճառականութիւնը՝ գրեթէ աշխարհի չորս ծայրերը։

Այս պարագան կը հաստատեն ո՛չ միայն կարող ու լուրջ Անգլիացի գրիչներ, այլ նաեւ զանազան բազմաթիւ օտար հրապարակներէ Անգլիական հիւպատոսներու ղրկած տեղեկագիրները, որոնց մէջ նշանակուած ամէն բանէ աւելի պերճախօս թուանշանները չարունակ կը հաստատեն գերման վաճառականութեան ծաւալումը մանաւորապէս ի վնաս անգլիականին։ Այդ տեղեկագիրներուն գրեթէ ընդհանուրին ցուցուցած պատճառները, ի մասին Անգլիոյ վաճառականութեան ունեցած ընկրկման Գերմանիոյ մրցման հանդէպ, հետեւեալներն են.

1. Անգլիացի վաճառականներու ըմբռնած չըլլալը թէ, Ա.—Ստորին և հետեւաբար աժան ապրանքներ պէտք է արտադրել։ Բ.—Գոհ ըլլալ նախ փոքր քանակներ ներկայացնող հրամաններով։ Գ.—Ուսումնասիրել յաճախորդներու փափաքները և ճաշակները։ Դ.—Մեթոդական դրութիւնը ընդունիլ հաշիւներու և չափերու մէջ։ Ե.—Վարկի դիւրութիւններ ընծայելը։

2. Անգլիացի ճամբորդող վաճառականներու (Commercial travellers) պակասութիւնը բաղդատմամբ օտարներուն, և անոնց տգիտութեանը ա՛յն երկիրներու լեզուներուն, ուր կը ճամբորդեն և իրենց ապրանքներու գիներուն ցուցակներուն միմիայն անգլիերէն լեզուով գրուած ըլլալը։

3. Գերմանացիներուն ապրանք հակելու, ծրարելու և այլն արուեստին մէջ ունեցած գերազանցութիւնը Անգլիացիներուն վրայ։

4. Անգլիական շոգենաւերուն նաւողչէքին սղութիւնը բաղդատմամբ գերմանականներուն, որով բնականաբար փոխադրութեան ծախքի առաւելութիւն մը առաջ կու գայ անգլիական ապրանքներու վրայ։

5. Գործադուլներու յաճախ երեւան գալը Անգլիոյ մէջ, որով հրամաններու յանձնումը անկանոնութեանց կը մատնուի։

6. Գերմանիոյ մէջ մասնագիտական ուսմանց անհամեմատ զարգացումը, որուն վրայ պէտք է աւելցնել երիտասարդ Գերմաններու աշխարհի չորս կողմերը չարունակ ճամբորդելը, նպատակ ունենալով գործնականապէս սորվիլ օտար լեզուներ, իւրացնել առեւտրական զանազան սովորոյթներ, և այլն, որով անշուշտ ճարպիկ գործիքներ կը դառնան գերման վաճառականութեան ընդարձակման։

Տակաւին Անգլիոյ մէջ լաւ մը ըմբռնուած չէ գերման վաճառականներուն ծաւալման չափը ու արժէքը Մերձագոյն Արեւելքի մէջ։ Դեռ վերջերս Dresden Journal գերմանական թերթին մէջ յօդուածագիր մը ցուցուց թէ արեւելեան Ասիոյ մէջ գործող գերման տուներու թիւը քիչ ժամանակուան մէջ բազմապատկած է և որոնք թէեւ առաջ կը բաւականային անգլիական ու ֆրանսական ապրանքներ ծախելով միայն, այժմ ուսումնասիրելէ վերջ իրենց գտնուած հրապարակներու առեւտրական անհրաժեշտ պայմանները, քշելու վրայ են գերմանական ապրանքներ միայն, ոչ անշուշտ մղուած հայրենասիրական զգացումներէ (զի վաճառականութիւնը ազգ ու հայրենիք չի ճանչնար) այլ որովհետեւ անտարակոյս կը տեսնեն թէ գերմանական ապրանքներէ աւելի դրամ կրնան շահիլ։ Վերոյիշեալ յօդուածը կ'ըսէ մեզ նաեւ թէ մինչդեռ 1886ին Չինաստանի մէջ գտնուած գերման վաճառականներու թիւը 56 էր միայն, այժմ բարձրացած է 92ի, և Ճաբոնի մէջ գտնուածներուն թիւը 38էն բարձրացած է 57ի։ 1889էն 1896 Գերմանիոյ ի Չինաստան արտածումը 86,32 °/oի բարձրացում մը ունեցած է, իսկ Ճաբոն ղրկուած ապրանքները °/o92ի յաւելում մը ունեցած են։ Մերձագոյն Արեւելքէ Գերմանիա եղած ներածման աճումը ա՛լ աւելի կարեւոր է։ Չինաստանէ եկած ապրանքները հարիւրին 136,5, իսկ Ճաբոնէ եկածները հարիւրին 162,7 աւելցած են։ Անգլիացիք կը մխիթարուին մտածելով թէ Գերմանիոյ արտածման քանակը ի Չինաստան բաղդատմամբ իրենցին՝ մէկ վեցերորդն է, իսկ ի Ճաբոն՝ երկու եօթերորդը տակաւին։ Սակայն հրատարակուած են վերջի վիճակագրութիւնները կը հաստատեն թէ Գերմանիա ահագին արագութեամբ աւելցնելու վրայ է իր արտածումը յիշեալ երկիրներուն համար։

1889ին Գերմանիոյ ամբողջ ներածումն էր 200,755,000 ա. ո. (այն ապրանքները միայն որոնք Գերմանիոյ մէջ սպառած են) և գերման արուեստագործութեան արտածումը՝ 158,335,000 ա. ո.։ 1896ին այդ ներածումը բարձրացաւ 229,453,350 ա. ո.ի, իսկ արտածումը 176,030,200 ա. ո.ի։ Եւ այդ ժամանակամիջոցին օտար արուեստագործութեան ապրանքներու ներածման արժէքը 49,635,000 ա. ո.էն ինկաւ 46,960,000 ա. ո.ի, մինչդեռ գերման ճարտարարուեստի արտադրութեանց արտածումը բարձրացաւ 104,935,000 ա. ո.է 115,060,000 ա. ո.ի։ Պէտք է աւելցնենք միեւնոյն ժամանակ թէ 1889էն մինչեւ 96 Գերմանիոյ բնակիչներուն թիւը 4 միլիոնի չափ աւելցած ըլլալով անոնց ամէն տեսակ պէտքերն ալ հայթայթուած են գերման գործարաններէ։ Անգլիոյ արտածումը ի Գերմանիա 1889էն մինչեւ 96՝ ունեցած է 5,696,000 ա. ո.ի նուազում մը, սակայն յօդուածագիր մը Fortnightly Reviewի մէջ կ'ըսէ թէ իրական նուազում մը չէ այդ, զի Գերմանիա այժմ իր պէտք ունեցած հում ապրանքները ուղղակի Անգլիոյ գաղթականութիւններէն ստանալու վրայ է, մինչդեռ առաջ միեւնոյն ապրանքները Անգլիոյ նաւահանգիստներուն միջոցաւ կը գնէր։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ իրարու ծախած ապրանքներու արժէքները ցուցնել հետաքրքրական է ու հրահանգիչ (*).—Գերմանիոյ ներածումը Անգլիայէ, 1889ին 40,780,450 ա. ո., 1896ին 42,842,350 ա. ո.։ Անգլիոյ ներածումը Գերմանիայէ, 1889ին 36,001,150 ա. ո., 1896ին 41,164,850 ա. ո.։ Տարբերութիւն, 1889ին 4,779,300 ա. ո., 1896ին 1,677,500 ա. ո.։

Ինչպէս կը տեսնուի մինչդեռ 1889ին Անգլիոյ Գերմանիա ղրկած ապրանքներուն արժէքը ստացածներէն 4,779,300 ա. ո. աւելի եղած էր, 1896ին այդ աւելութիւնը ինկած է 1,677,500 անգլ. ոսկիի։

Գերմանիոյ արտաքին վաճառականութեան ընդարձակման պատճառներէն մէկը պէտք է նկատել նաեւ գերմանական շոգենաւային ընկերութեանց բազմանալը, որոնք ուղղակի կառավարութենէն ամէն կերպ դիւրութիւններ ստանալու վրայ են աշխարհի ամէնէն հեռաւոր վաճառականական կեդրոններու հետ չարունակական հաղորդակցութիւն մը պահել կարենալու համար։

Գերմանիոյ վաճառականական նաւատորմին արժէքը պէտք է որ 20 միլիոն անգլ. ոսկիէն պակաս չըլլայ այժմ, մինչդեռ 1871ին գերմանական ամբողջ շոգենաւերու տարողութիւնը 81,994 թոնօ և արժէքը 1 միլիոն անգլ. ոսկիէն աւելի չէր բնաւ։ 1882ին Գերմանիոյ շոգենաւի գործարաններուն մէջ աշխատող գործաւորներու թիւն էր 22,500. այդ թիւը 1895ին բարձրացաւ 35,330ի, իսկ 1898ին 50,000ի։

Գերմանիոյ վաճառականութեան այս հսկայաքայլ յառաջդիմութեան արդիւնքները տակաւին զգալի եղած չեն Անգլիոյ հրապարակներուն վրայ, ուր դեռ աշխարհի չորս կողմերէն եկած անհուն անհամար հրամանները զբաղեցնել կը պահեն Անգլիոյ գործարանները, գործաւորները և վաճառականները, սակայն այս ներկայ ընթացքով թերեւս ուշ չըլլայ այն թուականը, երբ Անգլիա այլ եւս դադրի աշխարհի առաջնակարգ վաճառականական ազգը ըլլալէ։ Ա. Գ.

(*) Երկու երկիրներու գաղթականութիւններն ալ միասին առնելով։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԻԶՄԻՐ, 1 Նոյեմ.

Սա պարտուց խնդիրով այնչափ անգամ զբաղեցան լրագիրները որ ալ «համը հոտը փախաւ», ինչպէս կ'ըսէր երկու ամիս առջի Արեւել. Մամուլը, պարտուց բարձման յանձնաժողովին ակնարկելով։ Խնդիրը ամէն որոշ շրջանները անցուց, լքլութենէն մինչեւ խեղկատակութիւն։ Գործը կեդրոնացաւ մէկ երկու ջօջերու քմահաճոյքին վրայ։ Անձնականութիւններ չվիրաւորելու համար զանոնք Փ. և Բ. պիտի կոչենք։ Երկուքը առ նուազն կէս միլիոն լիրայի պահապաններ են։

Պարտուց բարձման ընդհանուր ժողովի մը մէջ երկրորդական դէմքերը համաձայն կը մնան Ս. Առաջնորդին այնչափ հոգիով աշխատած փոխառութիւնը ընելու։ Գործը կը մնայ Փ. և Բ. էֆէնտիներու վրայ։ Երկուքն ալ երբ վարպետորդի ներկայացուելու պէտք չունէին ու եթէ մէկը գոնէ անկեղծութեան առաւելութիւնը ունի, միւսին դիմքը երկու բառով կրնամ պատկերացնել.—Հանգուցեալ եղբայրը չորս հարիւր լիրայի կտակ մը բրած էր ազգին, էֆէնտին հարիւր յիսուն լիրանոց ապուշանոց մը շինեց երկու տարի առաջ ու մնացած ստակը շահագործելու վրայ է, հարցնողին պատասխանելով թէ յարմար շէնք մը կը փնտռէ կառուցանելու համար....։

Զերկարենք։ Երկու ջօջերը, զորս միշտ Փ. և Բ. պիտի կոչենք անձնականութիւնները չվիրաւորելու համար, սա կատակերգութիւնը ներկայացուցին Ժողովին մէջ։

Փ. էֆէնտի.— Մինչեւ պատասխանատու յանձնաժողով մը չկազմուի և Բ. էֆէնտին ալ չանդամակցի այդ ժողովին, կուտ մը չեմ տար։

Բ. էֆէնտի.—Էֆէնտիին ըսածին համամիտ եմ կատարելապէս, յանձնաժողով կազմուելու է անշուշտ, բայց ես շատ գործ ունիմ, չեմ կարող անդամակցիլ....։

Ու խաղը լաւ կը յաջողէր գոնէ ատենի մը համար։ Փ. էֆէնտի պայման կը դնէր որ Բ. էֆէնտին ժողովական ըլլայ, ան ալ գործ ունէր ու չէր ընդունէր, հետեւաբար գործը ջուրը կ'իյնար, ու երկու էֆէնտիները քթերնուն տակէն կը ծիծաղէին։

Գօմէտիին երկրորդ վարագոյրը Բ. էֆէնտին մինակը կը բանար, իր հռչակաւոր խորհուրդովը, որուն անմիջական արդիւնքը եղաւ դպրոցներու պիւտճէէն տարեկան երկու հարիւր լիրայի զեղչը։ Կրկնե՞մ այդ խորհուրդը։

—«Իբր խորհուրդ մը, կ'առաջարկեմ որ փրկելու համար մեր արժանապատուութիւնը, խնայողութիւն ըլլայ դպրոցին, հիւանդանոցին և Առաջնորդին պիւտճէներէն։» Պէտք չունինք ըսելու թէ այդ խորհուրդը, որ գլուխ մըն է ինքնին, մեծ պատիւ բերաւ էֆէնտիին, և իր տեղն ալ ունեցաւ Ս. Առաջնորդին հանած պաշտօնական յայտարարութեան մէջ։ Միակ բարեբաղդութիւնը էֆէնտիին համար, այդ առաջարկի վայրկեանին գոնէ, ողբացեալ Պալեօզեանի բացակայութիւնը եղաւ ատենապետի աթոռէն, եթէ ոչ ջախջախիչ պատասխան մը պիտի որոտար, — բան մը զոր Բ. Ատենապետ Մերկերեան էֆէնտի քմծիծաղով միայն կատարեց։

Պէտք չունինք կարծեմ աւելցնելու թէ Բ. էֆէնտին գլխաւոր անդամն էր այն յանձնաժողովին, որ երեք տարի աշխատեցաւ պարտք վճարելու և իր պաշտօնավարութենէն կամացուկ մը քաշուիլ ուզեց հազար լիրայի մօտ նոր պարտք մըն ալ նորընտիր Առաջնորդին վիզը փաթթելէ վերջը,

Հոս անկարելի է մեր հիացումը չըյայտնել Առաջնորդին տոկուն կամքին և անյողդողդ նկարագրին վրայ, որ վարպետ ռօլով մը խուսափիլ ուզող անդամները ստիպեց որ յանձնառութիւննին լըմնցնեն։ Էֆէնտիներուն համար փախուստի ճամբայ չկար, միայն մէկը, իր հանգուցեալ եղբօր արժանի կտակակատարը, առանց կարմրելու խոյս տուեր է, ինչպէս կը տեսնենք փոխառութեան յանձնաժողովոյ վերջին յայտարարութեան մէջ իր անուան բացակայութենէն։ Երթայ բարով։ Աչքապուկ խաղալով հասարակութիւնը զուարճացընելն ալ իրեն արժանիք մը կրնայ համարուիլ։

* * *

Զաւեշտին ծիծաղաշարժ կողմը դպրոցին զեղչն է։ Հաստատ աղբիւրներէ կը տեղեկանանք թէ Իզմիրցին անցեալ տարեշրջանին իր եօթը հարիւրի մօտ երկսեռ զաւակներու կրթութեան համար միայն քառասուն լիրա վճարեր է, մինչ մեր քթին տակ Մանիսան տարեկան հարիւր յիսուն լիրա կը հանգանակէ դպրոցին համար։ Չորս տարի առաջ Պալեօզեանի Ուսումն. Խորհուրդին՝ թոշակներէ հաւաքուած գումարը տարեկան երկու հարիւր լիրայի հասած էր։ Ինչո՞ւ չորս տարուան մէջ այս տարբերութիւնը։ Ժողովուրդը աղքատացա՞ւ։ Չենք կարծեր։ Սա ճիշդ է թէ ազգ. դպրոցը Իզմիրի մէջ աղքատանոցի մը հանգամանքը տուած է. հոս հինգ փարա վճարելու դժկամակող հայրեր, աղքատ եմ ըսելով լացող ու պաղատող ծնողքներ առանց ամչնալու կ'երթան օտարին տարեկան չորսէն վեց լիրա կը վճարեն, զաւակնին բրածոյ ու մոխա վարժապետներու խնամքին յանձ ելով։ Էֆէնտիին խորհուրդը մասամբ կ'արդարանայ։ Ազգային դպրոցները աղքատիկ տղաք կ'երթան, ի՞նչ պէտք. չի՞ բաւեր։ Հետեւութիւնը ահռելի է պարզապէս։ Հին բարբարոսներու կտակներով միայն զաւակները կրթող ժողովուրդ մը անկումի յետին գահավէժին գագաթը կը գտնուի։ Նոր Ուսումն. Խորհուրդին վրայ ծանրացող պատասխանատուութիւնը ահագին է. ան միջոցներ պարտի խորհիլ ժողովուրդին վստահութիւնը վերահաստատելու, և օտարացումի դիմող մանկտին վերստին մայրենի դպրոցին գիրկը հաւաքելու համար։ Ուսուցչական կարող և համեբաշխ մարմին մը կրնայ օգտակար ըլլալ Ուսումն. Խորհուրդին ջանքերուն։ Բայց թէ կա՞յ այդպիսի խումբ մը։ Վարչութիւնը գուցէ տարբեր կը մտածէր այդ մասին, որ իր մկրատը առաջին անգամ ուսուցիչներու ամսականին երկնցուց։ Ուսուցիչներէն ոմանք ստիպուեցան տարեկան քսանըչորս մէճիտի չնչին նուէրով—զեղչուած իրենց թոշակներէն—մասնակցիլ կամ աջակցիլ պարտուց բարձման յանձնաժողովոյ ջանքերուն։ Տարեկան հինգ լիրան °/oին 3էն հաշուելով 150 լիրայի տոկոսը կը ներկայացնէ։ Ըսել կ'ուզենք թէ վաղը փոխառութեան մասնակցող էֆէնտիներուն անունները երբ «ի ձայն փողոյ և թմբուկի» հռչակուին ամէն կողմ, մէկը պիտի մտածէ այդ միլիոնատէրի անուններուն կցել քանի մը հատ ալ Հայ վարժապետի անուն, որոնք ակամայ իրենց նուէրները վերստին ետ առնելու յոյսը չունին երբեք, էֆէնտիներու հարիւրին երեքով փոխ տուած փարային պէս։

Գրեցինք այսչափը, աչքի առջեւ ունենալով վերջին Արեւ. Մամուլը, ուր երկու անգամ հարկ դատուեր է յիշել թէ վարժապետները այս տարի ամսականնին ամսագլխէն չորս օր առաջ կ'առնեն, բայց պարտատէրերէն վախնալնուն համար միկուն բան մը չեն ըսեր եղեր...։ Այդ տողերը մեզի զարմանք պիտի չտային եթէ լսած չըլլայինք թէ վարժապետները տակաւին 2-3 ամսական կը պահանջեն անցեալ տարուընէ, ու Տնտես. պատ. Խորհուրդը սեպտեմբեր, հոկտեմբերի անունով կը վճարէ թոշակները, յուլիսն ու օգոստոսը առկախ թողլով։

Ու ցաւելով մանաւանդ տեսանք այդ տողերը Մամուրեանի թերթին մէջ, որուն տեսչութեան օրերուն շատ անգամներ ամսագլուխէն 15 օր առաջ կը վճարուէին պաշտօնեաներուն, առանց թերթերու մէջ պարծենալու հարկ տեսնուելուն...։

* * *

Էֆէնտիին խորհուրդին ուղղակի արդիւնքներէն մէկն ալ պիտի ըլլայ անշուշտ հիւանդանոցի 270 լիրայէն զեղչ մը։ Առայժմ Առաջնորդարանի կողմէն զեղչի ձայներ չեն լսուիր, բայց կամաց կամաց կը հասկցուի թէ եռամեայ պարտքին Յանձնաժողովը յաջողեցաւ իր վճարելիք դրամները ապահովել ազգ. կալուածները իբր երաշխաւորութիւն առնելով։ Փափաքելի էր գիտնալ թէ 50-60,000 լիրայի կալուածներ երաշխաւորութիւն ցոյց տալով կարելի չէ՞ր որ և է դրամատունէ գտնել չորս հազար ոսկին՝ հարիւրին վեցով։ Ու եթէ կարելի էր, ի՞նչ արդիւնք ունեցան չորս տարիէ ի վեր կրուած երկունքի ցաւերը։

Իրաւ կը մոռնանք թէ փոխատուները հարիւրին երեք կը նուիրեն ազգին, դուրսէն զեղչելով։ Այդ ալ բան մըն է։ Տակաւին թերահաւատ պիտի ըլլայինք փոխառութեան յաջողութեան վրայ, եթէ Ս. Առաջնորդին ուժեղ կամքին, ու Մերկերեանի պէս ուժեղ նկարագրի մը տէր անձին անձնձիր գործունէութիւնը չերաշխաւորէին մեզ թէ պարտուց խնդիրը լուծել քիչ ժամանակի գործ մնացած է միայն, ու այդ յոյսը կ'ամրապնդէ մանաւանդ կտակակատար էֆէնտիին բացակայութիւնը փոխառութեան յանձնաժողովէն։

* * *

Առանց խորունկ ցաւի կարելի չէ յիշել թէ Միաց. Ընկերութեանց դպրոցներու նախկին տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Սարըեան որ ատենէ մը ի վեր Գէորգ էֆ. Պուպլիի հանքային գործերուն վերատեսուչն էր, անցեալ շաբաթ իրիկուն ձախ կողմը կաթուածահար կ'իյնայ անկողին։ Կը յուսանք ու կը մաղթենք որ բժիշկներու ճարտարութիւնը այդ վաղեմի աշխատաւորը դարձնէ զայն իր ընտանեաց գլուխը։

Մ. ԱՐԹԻՒԵԱՆ

ԼԵԶՈՒ ՄԸ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԻ

Աշխարհի վրայ միայն արհեստներն ու գիտերը չե՛ն որ իրենց խանձարուրը ունեցած և հետզհետէ կատարելագործուած են. այլ, կան շատ մը բաներ, որոնք իրենց նախնական վիճակը ու բնութիւնը փոխելով, գեղեցկացած և ազնուացած են։ Օրինակի համար, մարդիկ անտառներու մէջէն կամ լեռներու վրայէն վայրի բոյսեր և պտղատու ծառեր բերելով՝ դաշտերու մէջ՝ պարարտ հողի վրայ՝ ցանած, տնկած ոռոգած, խնամած և ունեցած են պատուական բերքեր, պտուղներ։ Ծառերու վրայ պատուաստներ ընելով՝ ունեցած են ընտիր և համեղ պտուղներ։ Վայրի կենդանիներն անգամ բերած՝ և տան մէջ խնամած, կերակրած, կրթած և իրենց պիտանի ու օգտակար սպասարկուները ըրած են։ Առաջ՝ մարդոց նախնական գործիքները՝ քարէ պարզ բաներ էին, բայց վերջը, երբ մարդիկ երկաթը գտան, չի

—)(38)(—

ԺՈՐԺ ՊՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Թ.

—Դեսպանատան երեկոյթէն ի վեր օրերը շատ դժնդակ անցան ինծի համար, ըսաւ Նիամա լուրջ դէմքով մը, որովհետեւ կրնայիք գէշ գաղափար կազմած ըլլալ վրաս և ես ինքզինքս արդարացնելու անկարելիութեան մէջ կը գտնուէի։ Հիմա մինակ ենք, կրնամ հարկ եղած բացատրութիւնները տալ և ինքզինքս արդարացընել, բայց ըսելիքս մեծ բան մը չէ, որովհետեւ զիս շրջապատող գաղտնիքին մեծագոյն մասը չեմ գիտեր։

—Գաղտնի՞ք մը, ըսաւ Ռաուլ, Նորատի աղջկան ուղղամիտ և անկեղծ շեշտէն յուզուած։ Գաղտնի՞ք մը... փա՜նք մը թերեւս։

—Չեմ գիտեր, պատասխանեց Նիամա։ Ֆրանսա գալէս ի վեր մօտաւորաբար, յուզուած եմ. պիտի ըսեմ ձեզի ատոր պատճառը։ Պէտք է սկիզբէն սկսիմ իմ պատմութիւնս, որուն տեղեակ էք արդէն մասամբ։ Գիտէք թէ Պ. տ'Ալբէմ շատ մը հաշուատուութիւններ ունի Հնդկաստանի մէջ։ Անոնցմէ մէկը հաստատուած է Տհօրալի նահանգին մերձակայքը։ Արդ ճիշդ տասներկու տարի առաջ, հայրս Րաճան (իշխան) էր Տհօրալիի, որ անկախ պետութիւն մըն էր և միայն հարկ կը վճարէր Անգլիոյ։ Յաւիտենական պատմութիւնը այս պարագային ալ կրկնուեցաւ։ Անգլիացիները օգուտ քաղելով մերձակայ Հնդիկ իշխանութեան մասնակի ընդվզումէն, Տհօրալի նահանգը արշաւեցին. հայրս տարագրեց և իր գլուխը բերողին՝ վարձատրութիւն մը խոստացուեցաւ։ Սպաննեցին, խողխողեցին, կրակի և աւարի տուին ամէն բան։ Դայեկս սպաննուած ըլլալով գինով անգլիացի զինուորներու ձեռք մնացի. տակաւին կը յիշեմ այդ արիւնոտ տեսարանները։ Այդ պահուն Պ. տ'Ալբէմ որ Տհօրալի՝ իր մասնաճիւղը կը գտնուէր, զիս գնեց անգլիացի զինուորներէն և Բոնտիշէրի տարաւ, ուր մնացի այնուհետեւ իր ընտանիքին քով։ Ի՞նչ եղած էր հայրս։ Անտարակոյս կռուին մէջ մեռած էր։

Բնա՛ւ լուր չառի՞ք իր վրայ։

—Երբեք։ Պ. տ'Ալբէմ որ երկու անգամ Հնդկաստանի հիւսիսային կողմերը ուղեւորեցաւ, չկրցաւ հօրս հետքը գտնել. կը կարծուի թէ կռուի մէջ սպաննուած է։

—Տխուր պատմութիւն մըն է ատիկա, սիրելի Նիամա. բայց փառք Աստուծոյ այնպիսի ընտանիքի մը քով ինկեր էք որ ձեզ կը պաշտէ։

—Օ՜հ շատ հանգիստ էի այս ընտանիքին մէջ, ուր գորովով, անկեղծ սիրով մը շրջապատուած էի։ Եկաւ օր մը երբ մտատանջութիւնը մուտ գտաւ սրտիս մէջ։

—Ի՞նչու համար, Աստուած իմ։

—Ասկէ տարի մը առաջ էր երբ Բոնտիշէրի շրջակայքը ծովեզերեայ տուն մը կը բնակէինք, օր մը ըստ սովորութեան առանձին պտոյտի ելած էի իրիկուան ճաշէն առաջ, երբ ծերուկ մարդ մը տնկուեցաւ դէմս, որ կարծես երկրին ընդերքներէն դուրս կ'ելլէր։ Իր ներկայութիւնը, իր նայուածքը էութեանս կը թափանցէին և ահարկու ազդեցութիւն մը կը գործէին։ Ուզեցի պոռալ, բայց ձայնս խեղդուեցաւ կոկորդիս մէջ, ուզեցի փախչիլ, բայց սրունքներս կթոտեցան։

—Մայա-Նիամա, ըսաւ մարդուկը խուլ ձայնով մը, Թեւերը ինծի երկնցնելով, քեզ պաշտպանող ընտանիքը Եւրոպա պիտի մեկնի, դո՛ւն ալ պիտի ընկերանաս։

Ճիշդ էր իր ըսածը. տիկին տ'Ալբէմ չէր ուզեր ինէ բաժնուիլ. որոշուած էր զիս միասին Ֆրանսա տանիլ։

—Անոնք որ քու վրադ կը հսկեն, յարեց ահարկու ծերունին, անոնք որ ամէն իրաւունքներ ունին քու անձիդ վրայ, կը հրամայեն քեզ Հնդկաստանէն չմեկնիլ բնաւ։ Եթէ հակառակիս, չհնազանդիս այդ անձերու հրամանին, ամենամեծ դժբախտութիւններ պիտի գան քու և քեզ սիրողներուն վրայ։

Ու այս խօսքերը ըսելէ յետոյ ծերունին անհետացաւ, սարսափի մէջ թողլով զիս։

—Պ. տ'Ալբէմի իմացուցի՞ք այդ դէպքը։ Պէտք էր իմաց տալ Բոնտիշէրի ոստիկանութեան, գտնելու համար այդ անծանօթ ծերունին։ Կատակ չըլլուիր այդ Պրահմաններուն, Ֆաքիրներուն հետ, որոնք սովոր են նմանօրինակ խաղեր ընելու։

—Ոչ, բան մը չըսի այդ մասին Պ. տ'Ալբէմի։ Անծանօթ ծերուկին սպառնալիքները միշտ ականջիս կը հնչէին։ Եւ եթէ հիմա, այդ դէպքի մասին ձեզի կը խօսիմ, պատճառը անցեալ օրուան պատահարն է դեսպանատան պարտէզին մէջ։

—Նորէն տեսա՞ք ծերուկը։

—Անգամ մը միայն Հնդկաստանէ մեկնած օրս, երբ շոգենաւը ճամբայ ելլելու վրայ էր ու բոլոր ճամբորդներ նաւուն կամրջակին վրայ կը գտնուէին վերստին տեսայ զայն քարափին վրայ սպառնական դիրքով մը. քիչ մնաց պիտի նուաղէի։

(Շարունակելի)

նեցին հաստատուն գործիքներ․ անոնք ալ, սակայն, ի սկզբան կոշտ բաներ էին մարդիկ հետզհետէ նրբացուցին, կատարելագործեցին և ըրին նպատակայարմար գործիքներ։ Այսպէս էին նաև մեքենաները՝ որոնցմով մենք այժմ շատ մը կարեւոր գործեր կը կատարենք ամենայն դիւրութեամբ և արագութեամբ։ Այս ամէնը գիտութեան շնորհիւ եղած են։ Մարդուս կենսական պիտոյքներն ալ — ուտելիք, հագուստ և բնակարան — փոփոխութիւններ կրած են։ Առաջ կերակուրները շատ պարզ էին, մէկ քանի տեսակ արմատներէ, պտուղներէ, ընդեղէններէ և երէներէ կը բաղկանային․ բայց հիմա անհամեմատ աւելի շատցած՝ և տեսակով ալ փոխուած են։ Նախնական մարդոց հագուստները՝ կենդանիներու մորթ եւ տերեւներ էին․ բայց այսօր՝ մարդիկ ունենալով բամպակը, վուշը, կանեփը, բուրդը, նաև մետաքսը փափուկ, ընտիր, նուրբ կերպասներ կը շինեն, և անոնցմէ ալ ճաշակաւոր գեղեցիկ լաթեր կը ձեւեն ու կը կարեն։ Նախնական բնակարանները՝ հողէ և քարէ շինուած միայարկ և անշուք էին, բայց այսօր՝ քանի մը յարկերով գեղեցիկ տուներ, ապարանքներ կը կազմեն մեր բնակարանները՝ ընտիր կարասիներով զարդարուած։ Մարդկային կեանքն ու սովորութիւններն ալ փոխուած են․ ապրելու եղանակը, բարքերն ու սովորութիւններն ալ նոյն չեն՝ ինչ որ էին առաջ։

Ահա լեզուն ալ ճիշդ այսպէս է․ կը բարեփոխուի միշտ և կը կատարելագործուի։

Լեզուները, իրենց արդի վիճակին մէջ առաւել կամ նուազ ճոխ կամ չքաւոր են միջավայրի անձկութեան կամ ընդարձակութեան, կենսական պէտքերու սակաւութեան կամ շատութեան, առեւտրական յարաբերութիւններու շրջանակի մեծութեան կամ պզտիկութեան, արհեստներու և գրագումներու թիւին և կենցաղավարութեան համեմատ։ Քանի՛ ապրելու պայմանները փոխուեցան, պէտքերը շատցան և պէտքերու համեմատ ալ արհեստները․ քանի կառավարութիւն և օրէնքներ գոյութիւն ունեցան և երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնը ծաղկեցան՝ ա՛յնքան ալ նոր բառեր հնարուելով՝ լեզուները սկսան ճոխանալ։

Երբ լեզուները իրենց յատուկ գիրերը ունեցան և ազգերու գրականութիւնը սկիզբ առաւ, ա՛յն ատեն սկսաւ լեզուն ալ մշակուիլ, անոր օրէնքներն ու կանոնները հնարուեցան—որոնց ամբողջութիւնը քերականութիւն կ'ըսուի— և լեզուն ալ սկսաւ նոր կազմակերպութիւն ստանալ, յղկուիլ և կանոնաւորուիլ։ Քանի՛ գրականութիւնը ծաղկեցաւ և գեղեցիկ գրելու արուեստը մշակուեցաւ, երբ տաղաչափութիւնը կամ բանաստեղծութիւնը մուտ գտաւ, այն ատեն լեզուները սկսան նոր թեւ և քայլ ու փայլ առնել։ Վերջապէս՝ գիտութեանց դարը լեզուներու զարգացման մեծ զարկ տուաւ։ Քանի՛ բնութեան մէջ պահուած զօրութիւնները, բնական նիւթերու մասերը և անոնց յատկութիւնները, մասանց բաղադրութիւնները, բնութեան երեք թագաւորութիւնները—այսինքն բոյսերը, հանքերը և կենդանիները—գիտութեան շնորհիւ մարդկային ուսումնասիրութեան և քննութեանց առարկայ եղան՝ լեզուները ա՛լ աւելի զարգացում և հսկայաքայլ յառաջդիմութիւն ունեցան։ Այս ամէնը սակայն՝ գրի և գրականութեան շնորհիւ, որով բառերու նոր բարդութիւններ և ածանցումներ եղան, և գիրքերու, լրագիրներու միջոցաւ ընդհանրանալով ժողովրդական դարձան։

Լեզուները հիմա անհուն տարբերութիւն ունին իրենց նախկին վիճակէն․ արդէն բաւական ճոխացած և կատարելագործուած են և հետզհետէ ալ ճոխանալու և կատարելագործուելու վրայ են՝ շնորհիւ ուսման և գիտութեան՝ արուեստներու և ճարտարութեան, երկրագործութեան և քաղաքակրթութեան զարգացման աստիճանին համեմատ․ որովհետեւ եթէ լեզուի մը բառերը առաջ երեսուն հազար էին, հիմա եօթանասուն կամ ութսուն հազարի բարձրացած են։ Եթէ առաջ միայն կրօնական և բարոյական գիրքեր հրատարակուած էին, այսօր հազարաւոր հատորներ կը գտնուին կրօնական, գիտական, դրական, պատմական, կրթական և արհեստական։

Ցաւալի է տեսնել որ ընդհանրապէս մեծ անտարբերութիւն կը տեսնուի մեր մէջ լեզուի և լաւագոյն գրականութեան համար։ Մենք կը խօսինք հայերէն մը՝ որուն տասը բառէն վեցը օտար է, շատ անգամ․ կը գրենք հայերէն մը՝ որ կցկտուր իմաստներով և տառասխալներով լեցուն է, և տակաւին կ'ուզենք պարծենալ թէ հայերէն լեզու և գրականութիւն ունինք։ Գիտնա՛նք յարգել մեր տոհմային լեզուն և գրականութիւնը և աշխատինք օտար բառերը վտարելով՝ զուտ հայերէն մը խօսիլ և գրել (հոս հարկ չէ՛ լ նաև այն շատ մը օտար բառերը՝ որոնք կը գործածուին յաճախ յօդուածներու և գրութիւններու մէջ, առանց գոնէ հայերէն պզտիկ բացատրութեան մը՝ ոչ-լեզուագէտ ընթերցողներու խելամտութեանը համար)․ այս ալ դպրոցով կ'ըլլայ, միմիայն դպրոցով, որուն նախ պէտք է ոյժ տալ։ Մեր մեծանուն հեղինակները՝ Սահակ և Մեսրոպ ալ՝ գրի գիւտէն վերջը անմիջապէս դպրոցներ բացին և սկսան սորվեցնել մայրենի լեզուն և գրականութիւնը։

Մենք ինչ կ'ընենք այսօր։—Կը բանանք Թաղային դպրոցներ և կ'ուզենք միայն սորվեցնել քիչ մը գրել և կարդալ՝ առանց նկատողութեան առնելու թէ՝ գրի գիւտէն ի վեր հազար հինգ հարիւր տարի անցած է։ Ու մենք դեռ չենք ուզեր փոխել մեր հին դրութիւնը։ Կատարելագործել և կատարելագործուիլ։

Շ.-Գարաճիսար Դ. ՕՁԱՆԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին ճառը․ — Չինու խնդիրը․ — Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը։

Պէրլին, 19 Նոյեմ.— Գերմանիոյ նախարարապետ Պ. Ֆոն Պիւլով այսօր առաջին անգամ ըլլալով իբրեւ նախարարապետ բանախօսեց Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ և խիստ լաւ տպաւորութիւն մը գործեց ունկնդիրներուն վրայ։ Չինու նկատմամբ Գերմանիոյ քաղաքականութեան մասին ըրած յայտարարութիւնները ժողովականներու մեծ մասին հաւանութեանը արժանացան։ Ֆոն Պիւլով կոմսը նախ յայտարարեց թէ Չինու խնդրոյն նկատմամբ տէրութեանց հետեւած քաղաքականութեանը մասին բան մը պիտի չըսէ․ Նախարարապետը նկարագրեց Չինու դէպքերը․ մերժեց օտար երկիրներու մէջ տիրող այն կարծիքը թէ Չինու դէպքերը առաջ եկած են Քիաօ-Չէուի գրաւումէն․ Նաեւ զարմանք յայտնեց թէ այդ տեսակ թիւր կարծիքի մը Խորհրդարանին մէջ ալ հետեւողներ կան։ Յետոյ նախարարապետը յիշեց այն ծանուցագիրը որ բոլոր տէրութեանց ղրկուած էր և որով կը յայտնուէր Չինու դէպքերուն ծագումը և չինական խնդրին մէջ Գերմանիոյ հետեւած քաղաքականութիւնը թէ՛ անցեալին և թէ ներկային մէջ։ Ֆոն Պիւլով կոմսը շարունակեց ըսելով․

«Ներքին և արտաքին լրագիրները թէեւ ըսած են թէ չինական տագնապը ժամանակին չենք կրցած տեսնել ու զգալ, սակայն անցեալ գարնան երբ կ'ըսէինք թէ Մայրագոյն Արեւելքի փոթորիկը սաստկապէս պիտի ծագի, միւս ազգերուն շատերը չըմբռնեցին մեր այդ կարծիքը։ Այդ տագնապին յառաջաբանը կազմող նշանները մեր ուշադրութենէն վրիպած չէին։ Այն ատեն մենք այդ նշաններու մասին տեղեկութիւն տուինք միւս դաշնիճներուն. Նաեւ հաղորդեցինք այդ անհրաժեշտ միջոցները զորս ձեռք առած էին Չինու մէջ մեր պաշտօնեաները։ Պաշտպանողական միջոցներու դիմած, պահապան զինուորներ ղրկած և վերջապէս ամէն կերպով աշխատած էինք։»

Ֆոն Պիւլով կոմսը, յայտարարելէ ետքը թէ այդ մասին ոչ ոքի դէմ թշնամական բան մը պիտի ըսէ, յարեց․

«Պարոն Ֆոն Քէթլէրի մասին ալ բան մը չեմ կրնար ըսել, որովհետեւ Ֆոն Քէթլէր ջանացած է հաւատարմութեամբ իր պարտքը կատարել․ Նաեւ Չինու կեդրոնական կառավարութիւնը կարգի ու կանոնի բերելու աշխատած միջոցին իր երկրին պատիւը պաշտպանող զինուորական սպայի մը պէս վարուած է։ (Ընդհանուր ծափահարութիւն։) Եւրոպական տէրութեանց գրեթէ ամէնքն ալ չէին կրցած ճշդիւ գուշակել թէ Չինու դէպքերը այսչափ սաստիկ ու տեւական պիտի ըլլան։ Մենք տեղեկութեանց վարչութիւն մը պիտի հաստատենք, որպէս զի ապագային կարենանք շուտով և արդիւնաւոր կերպով տեղեկութիւն առնել։ Գերմանիա իր դիւանագիտական յարաբերութեանց և զինուորական գործողութեանց մէջ չէ ունեցած այն տեսակ ընթացք մը որ արդի կացութեան տարբեր գոյն մը տայ։ Օտար երկիրներու մէջ ըսուեցաւ որ Քիաօ-Չէուն գրաւելնիս պատճառ եղած ենք չինական ներկայ դէպքերուն, սակայն Քիաօ-Չէուի գրաւումէն առաջ տէրութիւնները կարգ մը տեղեր ձեռք անցուցին Չինու մէջ, մանաւանդ Քիաօ-Չէուի գրաւումէն շատ առաջ Չինու մէջ օտարներու դէմ յարձակումներ եղան․ Նոյն իսկ Չինու դէմ զինուորական առաքումներ կատարուեցան։ Մենք խոհեմութեամբ չարժելով միւս տէրութեանց ընելիքին սպասեցինք։ Մեր այս սպասողական ընթացքը շարունակեց մինչեւ Շան-Թունկի շփոթութեանց ատենը։ Չինու մէջ պատահած դէպքերուն հետեւանքով պարտաւորուած՝ գործի ձեռնարկեցինք և այնպէս մը գործեցինք որ խաղաղութիւնը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով ո և է վտանգի չենթարկուեցաւ։ Մենք Չինու հետ պայմանագրութիւն մը կնքեցինք միջազգային իրաւանց սահմանին մէջ և բարեկամութեամբ վարուեցանք և ոչ այնպէս ինչպէս 1895ին յաղթական Ճարոն ըրաւ։ Չինու մէջ թէեւ միւս տէրութեանց շահերուն մօտենալ չենք ուզեր, սակայն որոշած ենք անպատճառ պաշտպանել մեր շահերը։ Չինու կառավարութիւնը թոյլ տուաւ որ Պոքսըրներու արարքը տարածուի։ Չին կեղծաւորութեամբ վարուեցաւ օտար դեսպաններուն հետ։ Պարոն Քէթլէրի սպաննուելովը Չին բռնաբարեց միջազգային իրաւունքները և վիրաւորեց գերման ժողովուրդին զգացումները։ Չինու կառավարութիւնը, տէրութեանց ներկայացուցիչներուն հետ ունեցած իր յարաբերութեանց մէջ, բացարձակապէս ճշմարտութեան հակառակ գործեց և իրաց իսկական վիճակը ծածկելու աշխատեցաւ։ Այդ տեսակ կացութեան մը հանդէպ էր որ մեր իրաւունքը, պատիւը և արժանապատուութիւնը պահպանելու համար միջոցներ ձեռք առինք, որոնք անհրաժեշտ էին։ Միւս Տէրութիւններն ալ միեւնոյն դիրքին ու վիճակին մէջ կը գտնուէին։ Բոլոր քաղաքակիրթ ազգերը այդպէս վարուելու պարտաւոր էին։ Խնդիրը անկողմնակալութեամբ դատողի մը ակն դիտող խոհական անձ մը բնաւ չի վարանիր վճռելու որ Չինու արդի դէպքերուն պատճառը՝ Քիաօ-Չէուէն աւելի՝ Հոնկ-Քոնկի, Թոնքինի և Բորթ-Արթուրի պէտք է վերագրել։ Այդ դէպքերը ոչ միայն Գերմանիոյ դէմ էին, այլ ամբողջ քաղաքակիրթ ազգերու դէմ, որոնց ետքը Ճարոն ալ մասնակցեցաւ։ Գերմանացիներուն ուզածը քաղաքական դէպքեր չեն, այլ ընդհակառակը մեր իրաւունքը և շահերը կը պաշտպանենք, ինչպէս որ մեծ ազգ մը պարտաւոր է պաշտպանել իր իրաւունքները, շահերը, պատիւը և արժանապատուութիւնը։ Մենք տեղ գրաւելու համար պատրաստ չենք ըներ․ միայն կը փափաքինք հատուցում մը եղածին և հաստատուն երաշխաւորութիւն մը ապագային համար։ Կը բաղձանք որ Գերմանիա ներկայ պարագային մէջ հաստատամտութեամբ պաշտպանէ իր անձնական ազդեցութիւնը։ Չինու մէջ մեր շահերը պաշտպանելու համար աշխատած ատեննիս թոյլ չենք կրնար տալ որ ուրիշներ յաւելուածական շահեր ձեռք բերեն․ Նաեւ չենք ուզեր որ ուրիշներէն աւելի օգտուինք։ Որոշած ենք շարունակել մեր այն սահմանափակ ընթացքը, որ է Չինը պէտք եղածէն աւելի չդղրդել։ Մեզի համար բնաւ պատճառ մը չկայ որ 1898 մարտ 8ի դաշնագրին սահմանները անցնելով նորէն երկիրներ գրաւենք։ Մեր շահը չի պահանջեր որ Չինու մէջ որոշ տեղ մը ունենանք։ Չինու մէջ Գերմանիոյ վաճառականութիւնը Քիաօ-Չէուէն շատ առաջ ընդարձակուած է։ Մենք միայն կ'ուզենք Չինու մէջ բոլոր ազգերուն հետ ապրիլ և զանոնք ապրեցնել տալ։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ նոյեմ. 16ին կնքուած պայմանագրութիւնն ալ այդ հիման վրայ հաստատուած է։ Միւս դաշնիճներուն հետ ալ համաձայնութիւն գոյացած է այդ պայմանադրութեան համար («Կեցցէ»ի ձայներ)։ Ասկէ կրնանք հետեւցնել թէ միւս Տէրութիւններն ալ երկիրներ գրաւելու պիտի չձեռնարկեն։ Պատճառ մը չկայ որ Տէրութեանց ուղղամտութենէն կասկածինք։ Խնդրին սկիզբէն ի վեր միշտ ջանացինք որ միւս Տէրութեանց օրինաւոր շահերը չվնասուին։ Ասկէ վերջն ալ մեր ընելիքը լաւ մը կշռելէ վերջը գործի ձեռնարկեցինք։ Այն շրջաբերական-ծանուցագրին մէջ զոր Տէրութեանց ուղղեցի, ամենէն ստիպողական նպատակս էր ազատել Բէքինի մէջ փակուած Եւրոպացիները․ այդ յաջողութիւնը ձեռք բերինք։ Հիմա օտարներու կրած վնասին համար հատուցում մը ստանալու կարեւոր կէտը մնացած է։ Ատոր նկատմամբ ալ Բէքինի օտար դեսպաններուն միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է։ Թէ՛ այդ համաձայնութիւնը և թէ յարմար դատուած միջոցները կը հաղորդեմ ձեզի։»

Ֆոն Պիւլով կոմսը Ժողովին յանձնեց Բէքինի օտար դեսպաններուն ծանուցագրին պատճէնը․ յետոյ խօսքը շարունակելով ըսաւ․

«Ասկէ զատ ուրիշ բան մը ընել կարելի չէ։ Կը յուսանք թէ այդ կերպով պիտի կրնանք բաղձացուած նպատակին հասնիլ։ Պէտք է որ Չինու արդի կացութիւնը պահպանուի, վասնզի հակառակ պարագային մէջ Չինու շփոթութիւնները մինչեւ հարաւային նահանգները և Շանթունկ կը տարածուին։ Բնականաբար այսչափ սոսկալի վտանգի մը առջեւ տարբեր կերպով վարուիլ կարելի չէ։ Պէտք է նաեւ յայտարարեմ թէ նախորդս Խորհրդարանին իրաւունքը բռնաբարող որ և է նպատակ մը և արարք մը չէ ունեցած։ Այդ պարագան կ'ապացուցանեն նախորդիս երկարատեւ պաշտօնավարութիւնը, որ յարգանքի արժանի է, և գաղափարները ու զգացումները որոնք ամենուն ծանօթ են։ Ես ալ չեմ կարող Խորհրդարանին իրաւունքը ուրանալու գաղափարը ունենալ։ Կը խոստովանիմ թէ ծախքեր եղած ատեն պէտք է Խորհրդարանին վաւերացմանը դիմել։ Ասոր համար է որ դարձեալ ձեր վաւերացմանը կը դիմեմ։» (Աջակողմեան ու կեդրոնեան երկարատեւ ու բուռն ծափահարութիւններ. Ընկերվարականները կը խնդան։)

Ֆոն Պիւլով կոմսը ընկերվարականներուն դառնալով ըսաւ․

«Ձեր ծիծաղները ձեր յուսախաբութիւնը ցոյց կուտան։ (Աջակողմեան «կեցցէ» կը գոչեն։) Կ'երեւայ թէ պատրաստուած էք կռիւներու, բայց այս Ժողովին մեծամասնութեանը քաղաքական խոհեմութեան և կառավարութեան խոհականութեանը շնորհիւ այդ տեսակ կռիւներ պիտի չծագին։ Գարունէն ի վեր ամէն ջանք ըրի, որպէսզի Տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւնը պահպանուի՝ աշխարհի և Գերմանիոյ օգտին համար։ Մեր քաղաքականութեան ուղիղ ըլլալը գործերով այնչափ լաւ ցոյց տուի որ միւս Տէրութիւնները մեզի յանձնեցին Բէ-Չի-Լի գտնուող միջազգային զինուորներուն վրայ հրամանատարութիւնը։ Մասնաւորաբար երախտապարտ մնացինք թէ այդ մասին ոչ միայն դիտողութիւն չեղաւ Ռուսիոյ կողմէ, ինչ որ կրնային նախատեսել մեր և անոր միջեւ այդ դէպքէն առաջ բարեբաղդաբար գոյութիւն ունեցող մտերմական յարաբերութեանց հետեւանքով, այլ Ռուսիոյ Վեհ. կայսրը, որուն ամբողջ Եւրոպայի հետ անկեղծօրէն արագ և կատարեալ առողջութիւն կը մաղթենք (Բուռն ծափահարութիւններ) այդ ազնիւ և լուսամիտ վեհապետը միւս Տէրութիւններէն առաջ մեր ձեռքը յանձնեց միջազգային զինուորներուն ընդհանուր հրամանատարութիւնը։»

Ֆոն Պիւլով կոմսը յայտարարեց թէ Գերմանիա, այդ ընդհանուր հրամանատարութիւնը իրեն յանձնուելովը պէտք է չափաւոր ընթացքի մը հետեւի։ Նախարարապետը յետոյ յարեց․

«Բացարձակապէս կը յայտարարենք թէ պիտի զգուշանանք Չինու մէջ միւս ազգերուն գործերուն միջամտելէ․ Նաեւ անոնց շանթարգելն ալ պիտի չըլլանք («Կեցցէ»ներ)։ Երկրի վրայ չենք ուզեր նախախնամութեան դերը կատարել։ Այդ դերը Նաբոլէոն Գ.ի ալ չյաջողեցաւ։ Հօհէնձոլըրները Պոնաբարթի հետեւող պիտի չըլլան։ Իշխանական գերդաստան մը հակադեմոկրատական շաւղի մը բնաւ պիտի չհետեւի։ Այդ գերդաստանին մեծ շառաւիղը յայտարարեց եթէ Գերմանիոյ վեհապետը տէրութեան և տէրութեան շահերուն առաջին պաշտօնեան է։ Հարաւային-Ափրիկէի և սպանեւամերիկեան պատերազմներուն մէջ կատարեալ չէզոքութիւն պահեցինք, վասն զի Գերմանիոյ համար լաւագոյն միջոցն էր։ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ ալ Գերմանիոյ տէրութիւնը պիտի չմիջամտէ․ ուրիշ բան է եթէ գերման ժողովուրդին շահը այնպէս պահանջէ։»

Կեդրոնական կուսակցութենէն Լիպէր երեսփոխանը անմիջապէս խօսք առնելով հաւանեցաւ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Գերմանիոյ հետեւած քաղաքականութեան, բայց յայտարարեց թէ Խորհրդարանին անարգանք մը եղած է, ծախքերուն մասին նախապէս անոր հաւանութիւնը չառնուելով։ Երեսփոխան Պ. Պէպլ ալ նոյն իմաստով քիչ մը աւելի խիստ խօսեցաւ, բայց ի կարգ հրաւիրուեցաւ։ Պ. Պէպլ յարեց․

«Եւրոպա Չինու մէջ ցանածը կը քաղէ։ Միսիոնարներու և զինուորներու առաքումները հակառակ էին միջազգային օրէնքին։ Եւրոպա էր որ նախ սկսաւ։ Քէթլէր այս ամէնուն պատասխանատու էր։ Անոր սպանութիւնը ճշմարիտ ոճիր մըն էր, բայց մեղմացուցիչ պարագայ մըն է այն գրգռեալ վիճակը՝ ուր կը գտնուէին զայն սպաննողները։»

Պ. Պէպլ յետոյ ըսաւ թէ այդ պատերազմը շատ վայրագութեամբ կատարուած է։ Ծաղրեց Վալտերզէ մարեշալին պաշտօնը և ըսաւ թէ ֆոն Պիւլով կոմսին կողմէ Չինու առաջարկուած պայմանները անընդունելի են։ Նիստը յաջորդ օրուան յետաձգուեցաւ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Թայմզ»ի թղթակցին հեռագիրը․—Պատիժներու խնդիրը․—Արքունիքին առաջարկած հաշտարար եղանակը․— Լի-Հունկ-Չանկի կասկածները․—Բէքինի առողջապահական կացութիւնը․ — Նան Քինի փոխարքան։

Բէքին, 17 Նոյեմ.—Ինչպէս յայտնի է, Լի-Հունկ Չանկ օտար դեսպաններուն հաղորդեց Սի-Նկան-Ֆուէն գրուած նոյեմ. 13 թուական կայս. հրամանագիր մը, ուր ըսուած էր թէ պատիժներ սահմանուած են վերջին շփոթութեանց թելադրիչ իշխաններուն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն նկատմամբ որոնց համար Տէրութիւնները մահու պատիժ պահանջած էին։ Լի-Հունկ-Չանկ կայս. այդ հրամանագիրը օտար դեսպաններուն հաղորդած միջոցին՝ յայտարարեց թէ նշանակուած պատիժները այն ծայրայեղ պատիժներն էին որոնց կը հաւանէր արքունիքը։ Լի-Հունկ-Չանկ ըսաւ նաև որ թէ՛ ինք և թէ Չինկ իշխանը խստիւ պիտի պատժուին, եթէ չյաջողին համոզել դեսպանները որ ընդունին արքունիքին առաջարկած այս հաշտարար կարգադրութիւնը։ Սահմանուած պատիժները լուրջ բաներ չեն։ Օրինակի համար Թուան իշխանը դատապարտուած է ցկեանս աքսորի և Մուքտէնի մէջ բանտարկուելու։ Արդ, Մուքտէնի ճիշդ այն տեղն է ուր կը գտնուին անոր նախնիքը։ Լանի դուքը իր թոշակէն զրկուած և աստիճանէն կարգ մը վար իջած է։ Ուրիշ իշխան մը դատապարտուած է տեղ մը քաշուելու և իր մեղքերուն վրայ խորհելու։ Չաօ Չու Չիաօ աստիճանազուրկ եղած է, բայց պաշտօնը կը պահէ։ Եու-Հսիէն աքսորուած և ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուած է, ինչ որ կը նշանակէ թէ իր կեանքին մնացեալ օրերուն մէջ հարկ եղած պատիւները պիտի վայելէ։ Թունկ-Ֆու-Սիանկի անունը բնաւ չկայ ցանկին մէջ՝ կարելի է իր զինուորական մեծ զօրութեանը պատճառով

Բէքին, 18 Նոյեմ.—Առաջին հեռագրիս մէջ ծանուցուած հրամանագիրը Չինու սպասածին բոլորովին հակառակ արդիւնք մը ունեցաւ։ Այդ հրամանագիրը աւելի զօրացուց դեսպանները իրենց որոշումին մէջ՝ վերջին շփոթութեանց թելադրիչներուն նկատմամբ մահու պատիժ պահանջելու համար։ Բէքին բնակող շատ մը Չինացիներ, ժամուան համար նոր շփոթութիւններէ վախնալով, դէպ ի հարաւ գացին։

—Բէքինի ամերիկեան դեսպան Պ. Քոնկըր դեսպանատան մէջ, քանի մը վըկաններու ներկայութեանը, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լի-Հունկ-Չանկի հետ։ Այդ միջոցին չինացի քաղաքագէտը խնդրեց դեսպանէն՝ համոզել իր միւս պաշտօնակիցները, որպէս զի ուրիշ ատենուան թողուն յանցաւոր պաշտօնեաները պատժելու խնդիրը։ Պ. Քոնկըր պատասխանեց թէ պէտք է որ նախ ինքը համոզուի այդ բանին։ Լի-Հունկ-Չանկ ալ չխօսեցաւ, կասկածոտ կ'երեւար։

—Բէքինի առողջական կացութիւնը վրդովիչ է։ Միջազգային զինուորներուն կողմէ քաղաքը գրաւուելէն ի վեր, շատ մը Չինացիներ մեռան, մանաւանդ ծաղկախտէ և տարափոխիկ ուրիշ հիւանդութիւններէ։ Դիակներու մեծ մասը թաղուած չէ, այլ միայն դագաղներու մէջ դրուած և տուներու կամ բակերու մէջ թողուած է։ Անգլիական թաղը միայն մաքուր է, իսկ միւս փողոցները աղտեղութիւններով լեցուած են։

Պէքին, 19 Նոյեմ. (Թայմզի հեռագիր)․—Շանկայէն այսօրուան թուականով Լոֆայ Անցայկըրի ուղղուած հեռագրի մը նայելով, Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոս տոքդ. Քնաբ երկու ժամու չափ տեսակցեր է Նան-Քինի փոխարքային՝ Լիու-Քուն-Եիի հետ։ Հիւպատոսը ըսեր է յետոյ թէ Գերմանիոյ կայսրը յարգանք կը տածէ Լիու-Քուն-Եիի նկատմամբ, գերմանական փոխառութեան մը վրայ խօսք բացեր է՝ եթէ փոխարքան դրամի պէտք ունի։ Հիւպատոսը ցաւ յայտներ է ներկայ պատերազմին վրայ և հարցուցեր է փոխարքային թէ միթէ չի՞ կրնար համոզել արքունիքը որ շփոթութեանց թելադրիչը Տէրութեանց յանձնէ։ Հիւպատոսը յարեր է թէ մինչեւ որ ատիկա չըլլայ, Գերմանիա և միւս Տէրութիւնները միշտ զինուոր պիտի ղրկեն Չին և պատերազմը պիտի շարունակեն։ Տոքդ. Քնաբ գանգատեր է թէ չինական գործակատարներ վերջերս զէնքեր գնած են Շանկայէն և թէ պաշար ու դրամ կը ղրկուի Սի-Նկան-Ֆու գտնուող արքունիքին։ Փոխարքան պատասխանելով խնդրեր է գերման հիւպատոսէն իր սքանչացումը յայտնել Վիլհէլմ կայսեր․ յայտարարեր է որ առայժմ դրամի պէտք չունի․ Նաեւ թէ իրեն և Չանկ-Չի-Թանկի նկատմամբ այնչափ գէշ գաղափար մը տրուած է արքունիքին որ հիմա ինք ո՛ր և է ազդեցութիւն չունի։ Փոխարքան յարեր է թէ միշտ դիմադրած է պատերազմի գաղափարին․ բնաւ զէնք ու պաշար չէ մատակարարած․ խորապէս ցաւ յայտներ է թէ Տէրութեանց հպատակներու կեանքը ու ինչքը վտանգուած է։ Շանկայէն գնուած զէնքերուն համար փոխարքան ըսեր է թէ չի կարծեր որ զանոնք Տէրութեանց դէմ գործածելու մտադրութիւն մը եղած ըլլայ, այլ աւելի խռովարարներուն դէմ։ Փոխարքան խոստացեր է ձեռքէն եկածը ընել՝ Տէրութեանց բաղձանքներուն գոհացում տալու համար։ Տեսակցութենէն ետքը հիւպատոսը Շանկայ վերադարձեր է։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ֆրանսայի ելմտացոյցը հարիւր տարի առաջ եւ այսօր․—Մեծ յառաջդիմութիւն․— Միապետականներուն կարծիքը։

Ֆրանսական Խորհրդարանը իր ծրագրին մէջ մտցուցեր է որ այս տարի մասնաւոր խնամքով զբաղի պետական ելմտացոյցով։ Այս առթիւ հետաքրքրութենէ զուրկ չէ կարծենք իմանալ թէ Ֆրանսան ի՛նչ ծախք ունէր ԺԹ․ դարու սկիզբը և թէ ի՛նչ ծախք կ'ընէ Ի․ դարու սկիզբը։ Համեմատութիւնը սարսափելի տարբերութիւն մը կը ներկայացնէ։ 1801ին Ֆրանսա պատերազմի և ծովային գործերու համար կը ծախսէր 351 միլիոն ֆրանք․ զանազան պարտքեր կ'ընէր, այսինքն 108 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն կ'ընէր․ իսկ հանրային կրթութեան, արդարութեան, ներքին գործերու, վաճառականութեան ևայլնի համար կը ծախսէր վաթսուն և եօթը միլիոն ֆրանք։ Հարիւր տարի յետոյ այսինքն 1901ին Ֆրանսան կը ծախսէ․ պատերազմի և ծովային գործոց համար 1,127 միլիոն Ֆր․ փոխառութիւն 1,264 միլիոն․ կրթութեան, վաճառականութեան, դատական նախարարութեան ևայլնի համար 675 միլիոն․ ուրեմն 1801ին Ֆրանսան կը ծախսէր հինգ հարիւր տասնևվեց միլիոն, իսկ 1901ին կը ծախսէ 3 միլիառ 48 միլիոն այսինքն գրեթէ վեց անգամը 1801ին։ Եթէ այս կերպով շարունակելու ըլլայ արդեօք ի՞նչ ահագին գումար պիտի ծախսէ Ֆրանսան 2001 թուականին, այսինքն մէկ դար յետոյ։ Այս ընթացքը Ֆրանսան դէպ ի սնանկութեան չի տանի՞ր։ Ֆրանսան միշտ կարող պիտի ըլլայ այդ ծախքերուն տեղը լեցնել։ Միապետականները և մանաւանդ կայսերականները յախուռն կերպով կը յարձակին հանրապետական վարչութեան վրայ, ըսելով որ անտեղի ծախքեր շատ կ'ընէ, թէ կայսրութիւնը քիչ դրամով մեծ գործեր կը կատարէր, մեծամեծ պատերազմներ կը շահէր, իսկ Հանրապետութիւնը հինգ վեց անգամ աւելի ծախսելով նոյն արդիւնքը ձեռք չի կրնար ձգել։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Խիստ միջոցներ․— Պոէր ընտանիքներ կը տարագրուին․— Ֆրանսայի բարեկամական դիմումը։

Սթանտէրթըն, 16 Նոյեմ.— Շրջականներու բոլոր Պոէր ընտանիքները հետզհետէ Սթանտէրթըն կը տարագրուին իրենց արջառներով և պաշարներով։ Այն պոէրներուն որոնց ամուսինները պոէր զօրախումբերուն մէջ կը գտնուին, հրաման ստացան պատրաստ ըլլալ՝ Նաթալ փոխադրուելու համար։ Անգլիական զօրավարները այնպէս կը նկատեն թէ այդ միջոցները փրկարար արդիւնքներ պիտի ունենան։

Վիէննա, 22 Նոյեմ. — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը պաշտօնապէս Տէրութեանց պիտի ծանուցանէր թէ Թրանսվալ ու Օրանժ Անգլիոյ կցուած են, բայց հոս կեցեր է Ֆրանսայի բարեկամական դիմումին վրայ։ Այս վերջինս յայտարարեր է թէ կրնայ ըլլայ որ հականգլիական ցոյցեր տեղի ունենան, որոնց առաջքը առնել անկարելի է։

ԽՌՈՎԱԹԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

Բանակռիւ եւ ծեծ․— Արիւնալի կռիւներ։

Վիէննա, 19 Նոյեմ.—Խռովաթիոյ նահանգային ժողովին մէջ ծանր անկարգութիւններ գործուեցան։ Բուռն վիճաբանութիւն մը ծագած էր նախարարութեան կուսակից երեսփոխաններուն և ընդդիմադիրներուն միջեւ։ Բանակռիւին յաջորդեց ծեծը և ահուելի կռիւ մը սկսաւ։ Սեղանները կոտրտեցան, վարագոյրները բզկտուեցան և խորհրդարանական կանոնագիրքը կտոր կտոր եղաւ։ Կէս ժամու չափ գիրկընդխառն կռիւ մը տեղի ունեցաւ․ արիւն թափեցաւ․ թեւեր կոտրեցան․ երեսփոխանի մը աչքը ելաւ և ուրիշի մըն ալ ականջը փրթաւ։ Վերջապէս նախարարութեան կուսակից քանի մը երեսփոխաններ ռէվոլվէրներ քաշեցին և սպառնալիք ըրին ընդդիմադիրներուն։ Այդ սպառնալիքը անդորրութիւնը վերահաստատեց․ վիրաւորները տարուեցան և նախնական դարմանները եղան։ Ատենապետը անմիջապէս պարպել տուաւ ժողովասրահը։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին փառաւոր հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպանը, խորհրդականը ու առաջին թարգմանը, Ֆրանսայի դեսպանը, քեռորդին՝ Պ. Բուլթինեոն, առաջին թարգմանը ու երկրորդ քարտուղարը, Գերմանիոյ դեսպանը, Սերպիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը և 45ի չափ ուրիշ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետներու միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵՆՈՒՑՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն, յետոյ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ և ապա Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. պալատան Սէճճատէճի պաշի Իզզէթ պէյ երէկ Պոլսոյ Քիւչիւկ Այասօֆիա թաղը գնաց և կայս. Իրատէի մը համաձայն, ոչխարի միս, հաց և դրամական պարգեւներ բաշխեց երկու մէտրէսէներու ուսանողներուն, ինչպէս նաև աղքատներու որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին յատուկ երեք հարիւր հազար թրավէրսները Այտընի նահանգին անտառներէն պիտի առնուին։ Հանքերու և անտառներու նախարարութիւնը գրեց Գոնեայի նահանգին և Պիղայի գաւառին թէ այդ տեղէն նախապէս ուզուած թրավէրսներուն պէտք չկայ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ծրագիր մը պատրաստել բժշկական վարժարանը աւելի ևս բարենորոգելու համար։ Այս առթիւ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ հարկ եղած ծրագիրը պատրաստեց և քանի մը օրէն կայս. պալատ պիտի մատուցանէ։

ՖԷՍԼԻ ԶՕՀԱԹ անձնապահ զօրագունդին պակասները լրացնելու համար զինուորական երեք սպաներ Մանասդըր պիտի երթան՝ հարկ եղած ընտրութիւնը կատարելու համար։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Վաճառականներու կողմէ եղած դիմումին հետեւանքով՝ մաքսային վերատեսչութիւնը աղէի օրը արտօնեց որ ապրանքները մաւոններու մէջ քննուին՝ առանց քարափը հանուելու։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ գործող ապահովագրական երեսուն չորս Ընկերութիւններ սէնտիքա մը կազմելով որոշեր են միաձեւ սակացոյց մը գործադրել։

—Իզմիրէն մինչեւ Փարսա Թրամուէյի գիծ մը հաստատելու մասին Պ. Քաջնոքբաթ Սթրաթիկոփուլոյի կողմէ սէնտիքայի մը անունով խնդրուած մենաշնորհին պարութեան Այտընի կուսակալութեան ղրկուեցաւ՝ կարգադրուելիք քանի մը կէտերու համար, զոր անհրաժեշտ դատած է մասնագէտներու Խորհուրդը։ Թահսին փաշա ու Քեմալ պէյ որ այդ սէնտիքային մասնակից են, աղէի օրը Իզմիր ուղեւորեցան՝ այդ ձեռնարկին յաջողութիւնը փութացնելու համար։ Այդ գիծին անցնելիք տեղերը գտնուած գիւղերու բնակիչները, աղերսագիր մը մատուցանելով կայս. կառավարութեան, խնդրած են փութով իրականացնել այդ ծրագիրը՝ որով իրենց առեւտրական գործառնութիւնները և երթեւեկութիւնները պիտի դիւրանան։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը թեթեւապէս հիւանդ ըլլալով, խառն ժողովը երէկ չգումարուեցաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Աղեքսանդրիոյ մէջ տասը օրէ ի վեր ժանտախտէ դէպք չէ պատահած, Պոմպէյի մէջ, Նոյեմ. 5ին (Ն. Տ.) աւարտող շաբթուն, 120 դէպքեր և 89 մահեր պատահեր են. իսկ նոյ. 7ի աւարտող շաբթուն՝ 100 դէպք ու 55 մահ ։

Տ. ԵՌԱՔԻՄ Գ. Կ. Պոլսոյ Յունաց նախկին Պատրիարքը, 1872 ղրուշ ղրկեր է Բերայի ընկերկ մանկանց յունական պատսպարանին համար ։ Այդ գումարը հանգանակուած է Այնորոյի վանքերէն ։

ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ Սինոդը եկեղեցական քանի մը բարենորոգումներու վրայ պիտի խորհրդակցի։ Պուլկարիոյ նախկին նախարարներէն Պ. Պալապանով Սինոդին մօտ ընդհանուր դատախազ կարգուած է ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ գերմանական Ընկերակցութիւնը որոշեց Երուսաղէմի մէջ գերման վարժարան մը և ուխտաւորներու յատուկ մեծ օթէլ մը կառուցանել ։ Այդ նպատակով մինչեւ հիմա 15,000 մարք հանգանակուած է ։ Թիման արքեպիսկոպոսը ծանուցեր է Ընկերակցութեան թէ Լէօն ԺԳ. Պապը գոված է նոյն Ընկերակցութեան գործունէութիւնը, մանաւանդ դրուատած է երկու մեծ գործեր՝ Նէյման Տեղիի եկեղեցին և Ս. Պօղոսի հիւրանոցը ։ Այդ երկու հաստատութեանց յատակագծերը Պապին մատուցուած էին ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ասորիներու նորընտիր Պատրիարքը որ Մուսուլէն հոն գացած էր, ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս գալու համար ։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը ծանոյց Համազգային Անկելանոցին տեսչութեան որ այդ հաստատութեան պաշտօնեանները պէտք է ժամանակին իրենց գործին գլուխը գտնուին և անաստաղներուն ամսաթոշակէն օրականի հաշուով զեղչ մը ըլլայ ։ Իսկ հակառակ այդ տնօրինութեան, իրենց անկանոն ընթացքը շարունակողներ եթէ ըլլան, անոնց անունները տեղեկագրուին, պաշտօնանկ ըլլալու համար ։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ շրջաբերականով մը ծանուցեցաւ նահանգները թէ զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկին յատկացուած գումարները ժամանակին պէտք է ղրկուին. նաեւ թէ թերացող քաղաքային ու ելմտական պաշտօնեանները պատասխանատու պիտի ճանչցուին ։

ՍԱՍՈՒՆ ԳԱՒԱՌԱԿԸ.— Ծանուցուեցաւ թէ Մուշի գաւառին Սասուն գաւառակին կեդրոնին՝ Խաթոյի մէջ Թաղապետական շրջանակ մը պիտի հաստատուի ։ Այդ գաւառակին զանազան տուրքերու հասոյթին՝ 4600 ղրուշին կէսը պիտի յատկացուի Թաղապետութեան շրջանակին ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանը, առջի իրիկուընը, սեղան մը տուաւ որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան ու հիւպատոսարանին պաշտօնեանները և աւստրօ-հունգարական գաղթականութեան երեւելիները ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը իրեն եղած հարցման մը պատասխանելով, ծանոյց թէ հանգստեան թոշակի սնտուկէն անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ ստացողներէն վեց ամիսը մէկ անգամ պահանջուած իլմուխապէրները, որոնք անոնց ներկայութիւնը և ողջ ըլլալը կը հաստատեն, եթէ ուղղակի կառավարական պաշտօնարաններու կողմէ տրուած են, դրոշմաթուղթի ենթակայ չեն, իսկ եթէ կառավարական պաշտօնարաններու կողմէ տրուած և թաղերու իմամներուն ու մուխթարներուն կողմէ ալ վաւերացած են, այդ պարագային մէջ պարզ իլմուխապէր պիտի նկատուին և քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթի ենթակայ պիտի ըլլան ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ օրէնսդիր ճիւղը նկատողութեան առաւ սա խնդիրը թէ վէքֆալէթը տէվրիէով աւանդ թողուած և կամ վէքֆաէն փէրաղ եղած կալուած մը ու հող մը, երբ պահանջատէրին դիմումովը, Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան կողմէ ծախու հանուած միջոցին, պարտատէրը պարտքը վճարէ և կամ աճուրդը չաւարտած թագրիր տայ, այսինքն յայտարարէ թէ այդ կալուածը կամ հողը երկու կողմին հաճութեամբ պահանջատիրոջ փոխանցած է վերջնական կերպով, Տէֆթէրխանէի վարչութիւնը այդ պարագային մէջ հարիւրին երկուքուկէս տուրք մը կ'առնէ ։ Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը քննելով այդ խնդիրը, որոշեց որ այդ կերպով գանձուած դրամները ետ տրուին և ասկէ վերջն ալ այդ տեսակ տուրք մը չառնուի ։ Այդ որոշումը եպարքոսական պաշտօնագրով մը հաղորդուեցաւ դատական Նախարարութեան և Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան ։

ՖԷՆԷՐԻ Պատրիարքարանը ընտրեց այն տասնըմէկ ուսանողները որոնք պետական բարձրագոյն վարժարանները պիտի ընդունուին ։ Այդ նպատակով իննսունըչորս տղաք Պատրիարքարան դիմած և 58 միայն քննութեանց կրցած էին մասնակցիլ ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.— Այտընի Պերկամա գաւառակին հին քաղաքին տեղը հնախուզութիւն կատարող գերմանացի Պ. Տավրոֆէլտ Աթէնք գացեր է ։ Մինչեւ հիմա հին քաղաքին շուկան և պարիսպին մէկ դուռը երեւան հանուած են. քանդակներ շատ չեն գտնուած ։ Մարմարէ արձան մը որուն համար կը կարծուի Մեծն Աղեքսանդրի գլուխը կը ներկայացնէ, կայսերական թանգարանը ղրկուած է ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ շոգենաւային բոլոր Ընկերութիւնները՝ Եւրոպայի մէջ հանքածուխի գինը բարձրացած ըլլալուն համար, որոշեր են ուղեւորներու և ապրանքներու փոխադրութեան գինները բարձրացնել ։ Այդ լուրը գէշ տպաւորութիւն մը գործեր է Սէլանիկի մէջ ։ Ասոր ամէնէն մեծ պատճառը այն է թէ Ընկերութիւնները իրե՛նց տոմսակներուն վճարումը կարգ մը միջնորդներու թողած են որոնք ժողովուրդը կը խաբեն ։

ԲԵՐԱՅԻ կառավարիչի օգնական Իսմայիլ էֆ.ի հիւանդութիւնը ծանրացեր է ։ Իսմայիլ էֆ. բաւական ատենէ ի վեր հիւանդ է ։

ԿՐԷՏԷԻ կարօտեալներուն իբրեւ նպաստ քանի մը նահանգներու մէջ սպանդանոցի տուրքերուն վրայ յաւելում մը եղած էր ։ Էտիրնէէն այդ հաշուէն 3000 ղրուշէ աւելի գումար մը ղրկուած է կեդրոնական յանձնաժողովին ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Ֆիլիպէէն երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին 33 տունէ 170 իսլամ գաղթականներ ։ Քէօսթէնճէէն ալ 223 երկսեռ իսլամ գաղթականներ ։

ՀԻՆ ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ հին նամակադրոշմները իրենց հիմակուան տեղը պահուին և հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան նոր պաշտօնարանը չփոխադրուին, մինչեւ որ անոնց վաճառման մասին վերջնական որոշում մը տրուի ։ Կայս. այդ Իրատէն գործադրուելով, նամակադրոշմները պարունակող նկուղին դուռը կնքուեցաւ քանի մը պաշտօնատարներու կողմէ ։ Սապահ կ'ըսէ թէ ասկէ առաջ այդ նամակադրոշմները աճուրդի դրուած էին և մինչեւ 10,000 ոսկի գին առաջարկուած էր, սակայն ձեռնհաս պաշտօնարանը յետոյ արդար մտածումով մը ետ կեցած էր վաճառումէն ։ Քիչ վերջը քանի մը հոգիներ ալ երեք հազար ոսկի գին առաջարկած էին, բայց շատ քիչ նկատուած էր, որով այդ նամակադրոշմները մինչեւ հիմա պահուած են հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան հին պաշտօնարանին նկուղին մէջ ։

«ՄԷՍՈՒՏԻԷ» մարտանաւին վերանորոգութիւնը աւարտած ըլլալով, յատկապէս կարգուած պաշտօնեաներ քանի մը օրէն Ճէնովա պիտի ուղեւորին՝ անոր փորձերուն ներկայ գտնուելու համար ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց Խորհուրդը քննեց այն ծրագիրը, որով Նէմլիզատէ Թահսին փաշա մենաշնորհ խնդրած էր Սաքարիա գետին վրայ նաւարկութիւն կատարելու համար ։ Քննութեանց արդիւնքը պիտի մատուցուի Բ. Դրան ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉՆԵՐԸ.— Զինուորական վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութիւնը գրեց դատական Նախարարութեան թէ առողջապահական քննիչները վնասակար դեղերու և կամ առանց վկայականի բժշկութիւն ընողներու մասին ծագած դատերու համար պէտք չէ որ իբրեւ վկայ դատարաններուն կամ հարցաքննիչ դատաւորներուն ներկայանան, վասնզի բժշկական ժողովն է որ իբրեւ դատարան կը քննէ այդ տեսակ խնդիրները՝ բնականաբար առողջապահական քննիչներու տեղեկագիրներուն վրայ յենլով ։

ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷԻ գետինը, ուր պիտի կառուցուի հեռագրական ու թղթատարական նոր պաշտօնարանը, 10500 կանգուն տարածութիւն ունի ։ Ասոր 1100ը իբրեւ ճամբայ պիտի թողուի և 9400 կանգունին վրայ պիտի կառուցուի շէնքը ։ Շինութիւնները մօտ ատենէն պիտի սկսին ։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ ձմեռը մօտեցած և չոր խոզակները նուազած ըլլալով տեղւոյն մետաքսի գործարաններէն շատերը փակուեր են ։ Վաճառականներէն ոմանք ալ, մետաքսի գինը բարձրացած չըլլալուն համար վնասուեր են ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Օսմ. առագաստանաւ մը որ Պաթումի շրջականերէն 42 Իսլամներ՝ այր, կին ու տղայ՝ կը փոխադրէր, Տրապիզոնէն քիչ հեռուն ընկղմեր է ։ Ասոնք Թուրքիա կը գաղթէին ։ Գիշերը մտած էին առագաստանաւը, որ տիրող սաստիկ փոթորիկին հակառակ, Զիւրիւք Սուի գետաբերանէն ճամբայ ելած էր. Նաւը դէպ ի Ռիզէ ուղղուած և քիչ ետքը փոթորիկին դիմադրելու անկարող վիճակի մը մէջ մնացած էր ։ Այդ անխուսափելի վտանգին առջեւ աննկարագրելի շփոթութիւն մը ծագեցաւ ուղեւորներուն միջեւ ։ Թէեւ շատ աշխատուեցաւ, բայց առագաստանաւը վերջապէս ընկղմեցաւ ։ Տասնըհինգ-տասնըվեց տարեկան տղայ մը միայն ազատուեցաւ. կայմի մը փաթթուած էր որ ցամաք ինկաւ Սուրմէնէի ռուսական կայանին մօտ ։ Ալիքները Նիքոլայէվսքիի մօտ ցամաք նետեցին քանի մը դիակներ ։ Զոհերուն ամբողջ թիւն է քառասուն երկու, որոնց երկուքը նաւազ. ասոնց մէջ է նաեւ նաւապետը ։ Ուղեւորներուն վրայ 400էն 1000 րուպլիի չափ դրամ կար ։

ԱԿՌԱՅ ՔԱՇԵԼՈՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ.— Էտիրնէի մէջ Միրիմիրան Թաղին իմամ Իզզէթ էֆ.ի սպասաւորը Գարագասըմ գիւղացի Եանքօ, անցեալները, ակռան քաշել տուեր է Գազանճըլար Պաշիի կողմը Չինկեանէ Կարապետ անուն սափրիչի մը քով ծառայող Կարապետ անուն անձին. արիւնը չափէն աւելի վազած ըլլալով Եանքօ մեռեր է ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ շոգենաւու մը մէջ, որ առջի օրը Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Միջերկրական ուղեւորած էր, ոճիր մը գործուեցաւ ։ Շոգենաւը երբ Մարմարայի բացերը կը գտնուէր, նաւազներէ երկուքը՝ գինովութեան հետեւանքով՝ վիրաւորեցին մեքենավարը ։ Շոգենաւը ետ դարձաւ ու Սալաճաքի առջեւ խարսխեց ։ Երկու նաւազները և մեքենավարը յանձնուեցան անգլիական հիւպատոսարանին ։

ԳԱՅԹԱԿՂԱԿԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ պատահեցաւ անցեալ օր գոհարավաճառ Զլուքճեանց վաճառատան մէջ ։ Վաճառատան տիրոջ աներորդին տօքթ. Ղազարոսեան դրամական պահանջի մը համար մեծ աղմուկ կը հանէր ։ Ահա՛ խնդիրը ինչի վրայ կը դառնար ։ Ատենէ մը ի վեր Զլուքճեան էֆ. հիւանդ պառկած էր Մէսարպուռնի իր տան մէջ ։ Վզին վրայ վէրք մը ունէր, զոր դարմանելու համար իր աներորդին՝ տօքթ. Ղազարոսեան հրաւիրուեցաւ ։ Բժիշկը 20–30 այցելութիւն տուաւ, նաեւ բժշկական գործողութիւն մը կատարեց, բայց փոխանակ խաչաձեւ ճեղքելու, ուղիղ գծով ճեղքած էր վէրքը ։ Հիւանդութիւնը ալ աւելի սաստկացաւ. բորբոքում մը առաջ եկաւ ։ Հիւանդին ընտանիքը ուզեց Տօքթ. Գամպուրօղլուն հրաւիրել բժշկական խորհրդակցութեան համար, սակայն հիւանդը չուզեց ։ Ի վերջոյ որոշուեցաւ տօքթ. Տընխոյը կանչել, որ յայտարարեց թէ գործողութիւնը թերի կատարուած էր ։ Ինք դարձեալ գործողութիւն ըրաւ հիւանդին վրայ, որ քիչ ատենէն ապաքինեցաւ ։ Ահա՛ այս պատճառաւ էր որ տօքթ. Ղազարոսեան անցեալ օր Զլուքճեան էֆ.ի վաճառատունը երթալով իր այցելագիններուն համար պահանջեց 9½ ոսկի, անմիջական կերպով վճարելի ։ Այս գլխացաւ աներորդիէն ազատելու համար Զլուքճեան էֆ. ստիպուեցաւ չէք մը ստորագրել Քրէտի Լիոնէ դրամատան վրայ ։ (Սէրվէթ)

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Էտիրնէի նահանգին մէջ ապաստանող երկու աւազակներ Բիրինճիմնօղլը Մէհմէտ ու Թէթիք Մէհմէտ ձերբակալուեր են, որոնց մէկը վիրաւոր ։

ՀՐԴԵՀ.— Պոլսոյ Սալմաթոմրուքի Բէզմիքէշ թաղին մէջ, երէկ առտու, փայտաշէն տան մը վերի յարկէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց անմիջական օգնութիւններ հասան և միայն այդ յարկը այրելէ վերջը կրակը մարեցաւ ։ Կրակը առաջ եկած էր կրակարանի մը շրջելէն ։ Թիմոլէօն անուն ջրհանկիր մը գլուխէն վիրաւորուեցաւ ։ Այդ տան տէրն է Եաղմաճը Մաքսուտ. նոյն յարկը կը բնակի Սափֆըլի անուն մարդ մը ։

ՊՈԼՍՈՅ Սուլթան Ահմէտ թաղին մէջ, առջի գիշերը, Նիմէթ անուն 45 տարեկան կին մը որ տարիէ մը ի վեր տառապած հիւանդութենէն վհատած էր, անձնասպան եղաւ ։

Պ. ՍԲԻԷԿԻԼ, որ իբր կանանց զգեստներու դերձակ հանրածանօթ է Կ. Պոլսոյ մէջ իր լաւ ճաշակով ու խնամոտ աշխատութեամբ, պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան և իր յաճախորդներուն թէ նոր մթերք մը ստացած է կերպասներու, քօսթիւմ թայէօրի համար. Նաեւ վերջին նորաձեւութեան համաձայն բրդեղէններ շրջազգեստներու համար, բնատիպ մօտէլներ հագուստի վերաբերեալ, որոնք Բարիզէն բերել տրուած են, ուր ամէնէն մեծ վարձատրութեանց արժանացած են Բարիզի Մրցահանդէսին մէջ ։ Ասկէ զատ կը ծախուին նաեւ մետաքսէ, աստառ և ֆանէլայէ պլուզներ աժան գիներով, միջնազգեստներ, փողկապներ, անուշահոտութիւններ, ջայլամի փետուրով վզի պօաներ, մաշկեակներ, կաշիէ առարկաներ, կանանց համար ճերմակեղէններ և լն. և լն ։ Անգամ մը միայն այցելել կը բաւէ համոզուելու համար գիներու անմրցելի կերպով աժանութեան ։

ՊԷՏՔԵՐ կան որոնք անհրաժեշտ են ։ Ամեն բաներնին գործերնին գիտցող մարդիկ իրենց պէտքերը կանուխէն կը հոգան ։ Օրինակի համար ոտքերնուս լաստիկ և կամ անձրեւի համար հովանոց մը անպատճառ պէտք է ։ Թէեւ հիմա օդերը լաւ են, բայց անձրեւները սկսելուն պէս, այդ անհրաժեշտներու պէտքը զգալի կ'ըլլայ և ամէն ոք կը վազէ խանութէ մը գնելու ի՛նչ որ կ'ուզէ ։ Բայց այն ատեն ալ խանութները գնորդներով լեցուն կ'ըլլան և շատ անգամ մարդ՝ հապճեպով, իր ճաշակին համեմատ բան մը չկրնար գնել ։ Ուրեմն հիմակուընէ գնեցէք ձեր հովանոցը Ղալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառէն, **ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ**, կամուրջին դէմ Թիւ 9, ուր կը գտնուին ընտիր կերպասներ ալ, հին հովանոցներու վրան փոխելու համար ։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

ՔՈՆՔՈՐՏԻԱ.— Մնակեան խումբին առաջիկայ ներկայացումը՝ որ վաղը պիտի տրուի Քոնքորտիայի Թատրոնին մէջ, կը խոստանայ եղանակին ամէնէն շքեղներէն մէկը ըլլալ ։ Արտաքոյ կարգի ներկայացում մը պիտի ըլլայ ատիկա, տրուած ի նպաստ խումբին դերասաններէն Պարոնեան և Թոլայեան էֆէնտիներու, մասնակցութեամբ բովանդակ խումբին ։ Բաց ի այն պատրաստութիւններէն՝ որոնք այս առթիւ տեսնուած են, խումբը սքանչելի որոշում մը ըրած է՝ ընտրելով ԻԲԻ ԼՕՔՍԻՒԶ ԳՐԶ տռամը, որ միշտ ծափահարուած է հասարակութենէն և շարունակ փնտռուած ։ Այդ խաղը խումբին ամէնէն մեծ յաջողութիւններէն մէկն է ։ Հասարակութեան կրկնակի վայելք մը տալու մտքով կարգադրութիւն մը եղած է, որուն համաձայն ծանօթ Մաէսթրօ Պ. Ակոպինոյի նուագախումբը օպէրայի հատուածներ պիտի նուագէ միջնարարներու միջոցին ։ Ներկայացումը ճիշդ ժամը 7 ու կէսին պիտի սկսի ։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՌՔԸ.— Առաջին երկու ներկայացումները զորս Բերայի Սիռքը տուաւ երէկ և առջի գիշեր, բաւեցին ապացուցանելու թէ Քօնթինանթալայի Սինէմաթօկրաֆին չափ կատարեալ, հսկայ և այլազան տեսարաններով Սինէմաթօկրաֆ չէր բերուած բնաւ հոս ։ Իսկ Նորապները, այդ սիրուն մանրադիտական արարածները, Բօլիպալինները, ո՞ր թատրոնը աւելի ունեցած է ատանկ բաղդ մը ձեռք ձգելու ։ Պէտք է Սիռք երթալ տեսնելու համար անոնց հրապուրիչ, գրաւիչ խաղացուածքը ։ Միւս կողմէ, կարելի չէ երեւակայել տեսարան մը այնքա՛ն աչք առու, այնքա՛ն հիանալի՝ որչափ այն լուսաղող պարը՝ զոր օր. Նորապ կը դարձնէ ։ Գացէք ու կը համոզուիք ։ Մանաւանդ ուրիշ սիրուն անակնկալներու ալ պիտի հանդիպիք ։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ.— Առաջիկայ 13/26 Նոյեմբերին, Ինիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ պիտի տրուի մեծ նուագահանդէս մը, Կ. Պոլսոյ Երաժշտական Ընկերութեան կողմէ ։ Ահաւասիկ յայտագիրը.— Ռոսսինի. Guillaume Telle (Ouverture).— Լէօ Տէլիպ. Sylvia ou la Nymphe de Diane.— Սէն-Սանս. Suites Algériennes.— Վակնէր. Rienzi (Ouverture).— Կրիկ. Suite d'Orchestre ։ Peer Gynt.— Ռուպինշթայն. Air de ballet de Faramors ։

ԱՐԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ
Ղալաթիա, Խավէար խան, թիւ 77
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ
10/28 Նոյեմբեր 1900

Բպկ. պատրաստ	Նոյ. 5.40	Մրտ.	Ապր.	5.24
Ցոր. Սէնթալ քիլէով	Դեկ. 5/11	Մրտ.		6/0⅛
Խառնուէ գանթար		Մարտ		33/9
Շաքար	»	Յուլ.		10,2½

Ազգային Լուրեր

Պատրիարքարանի Թուրքերէն Թըրգմանութեանց դիւանին Տնօրէն Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան, Քաղ. Ժողովոյ ատենապետ Բարձր. Յարութիւն փաշայի բնակարանը երթալով, Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ որոշուած պաշտօնագիրներու խմբագրութեամբ զբաղեցաւ ։

—Քաղաքական Ժողովը երէկ չկրցաւ գումարուիլ, որովհետեւ իր անդամներէն Ստեփան փաշա և Եուսուֆեան ու Տէր-Ներսէսեան էֆէնտիները միայն ներկայ էին ։

—Կայս. Սուլթանիէ վարժարանը ընդունուելու համար ընտրուած տղաքը, այսօր Պատրիարքարան ներկայացան ։

—Էջմիածնայ Աստուածաշունչի տպագրութեան համար մինչեւ հիմայ 5345 րուբլի հաւաքուած ըլլալով, Ս. Հայրապետին հրամանով Մայր Աթոռի գանձարանը պահուեր է ։ Այդ գումարէն 1000 րուբլի վճարուած է Աստուածաշունչի տպագրութեան համար նոր գնուած մեքենայի մը փոխարէն ։

—Ուսումնական Խորհուրդը իր երէկի նստին մէջ գլխաւորաբար զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— Խասգիւղի, Ֆէրիգիւղի և Գասըմ-փաշայի վարժարանաց աւագ-ուսուցիչներուն հետ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ, անոնց խնամքին յանձնուած դպրոցներու ուսումնական վիճակին վրայ ։— Սկիւտար, (Ս. Խաչ) Գընալը կղզի և Ս. Փրկիչ Ազգ. Որբանոց վարժարանի ներքին տնօրէններու ընտրութիւնները կատարուած և յայտագրուած ըլլալով հաստատեց անոնց պաշտօնը ։— Մալաթեան Գալուստ էֆ.ի կողմէ պատրաստուած «Ընթերցարան» և Գանթարճեան Յարութիւն էֆ.ի «Նախաշաւիղ ֆրանսերէն լեզուի» անուն դասագրքերուն նախաքննութիւնը յանձնեց մասնաւոր քննիչներու ։— Ալէմ-Տաղի ազգ. վարժարանի մատակարարութեան նկատմամբ տեղեկագիր մը ներկայացած ըլլալով, որոշեց յանձնել Տնտես. Խորհրդոյ նկատառման ։— Զբաղեցաւ նաեւ գաւառական և տեղական ազգային վարժարաններու 1901ի վիճակացոյցի և կիրակնօրեայ մանկավարժական դասախօսութեանց խնդիրներով ։

—Գրեցինք արդէն թէ Խառն Ժողովոյ որոշմամբ փակուեցաւ Տիարպէքիրի որբանոցը ։ Թղթակից մը մեզի կը ղրկէ հետեւեալ տեղեկութիւնները՝ որոնք կրնան լոյս սփռել այդ որոշման առիթ տուող պատճառներուն վրայ ։— «Այս ամռան վերջերը որբանոցին 8-10 տարեկան պատսպարեալներէն մին, նոյն հաստատութեան խնամարկուին կամ վերակացուին հետ ներկայանալով Առաջնորդարան, գրաւոր բողոքագիր մը կը մատուցանէ Տեղապահ Հօր, ամբաստանելով վարժարանի ուսուցիչներէն մէկը, տարիքը առած և ամուսնացեալ զաւակի տէր մարդ մը, որպէս անբարոյականութիւն առաջարկող. տեղւոյս Խառն Ժողովը նկատողութեան առաւ բողոքագիրը, լրար անցաւ, քննիչ յանձնախումբ մը ղրկեց որբանոցը, քննեց, քրքրեց ինչպէս որ պէտք էր, արդիւնք... լռութիւն ։ Այս դէպքէն քիչ վերջ՝ իրիկուն մը երեք որբեր յանկարծ փախան որբանոցէն. Նախորդ խնամակալութիւնը երկար խուզարկութենէ յետոյ փախստականները ձեռք բերելով քննութիւն մը կատարեց և ոչ միայն զանոնք, այլ և ուրիշ որբեր ալ միասին արտաքսեց վարժարանէն որպէս անբարոյականացեալներ ։ Արտաքսեալներէ մէկն էր վերոյիշեալ բողոքող որբը ։ Արտաքսում մը որուն իրական պատճառները մեզի համար մութ մնացին ։»

—Հանրածանօթ ուսուցիչ Ս. էֆ. Թղլեան իր բնակութիւնը Բերա հաստատած ըլլալով, պատրաստ է հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն լեզուներու ու զանազան գիտութեանց այցելարար դասեր աւանդել ։ Դիմել Թարլա Պաշիի վերի ծայրը, Էյրի փողոց թիւ 12 ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Ռուբէն էֆ. Մանուէլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Գրիգոր էֆ. Պարթիզպանեան ։ (Հոգաբարձութիւն)

ԼՈՅՍ շաբաթաթերթի Զ. տարեշրջանի 19երորդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ.— Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրուշ ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա ։

Հեռագիր Այսօրուան

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 23 Նոյեմ.— Լիվատիայէն առնուած վերջին հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Ցարին վիճակը զգալի կերպով բարւոքած է ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ թագուհին իր անձնական բժիշկը ղրկեց Ռուսիոյ կայսեր ։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐ

ՊԷՐԼԻՆ.— Բէքինի գերման դեսպանը յայտարարեր է Լի-Հունկ-Չանկի թէ Տէրութիւնները անձնապէս պիտի պատժեն մեծ յանցաւորները, վասն զի չինական լիազօր պատուիրակները չարակամութեամբ կը վարուին ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չինական դեսպանատունը սուգի մէջ է, վասն զի լուր առնուեցաւ որ դեսպան Լօ-Ֆէնկ-Լուի եղբայրը սպաննուեր է Պօքսըրներուն կողմէ ։ Չինական դեսպանը կը յայտարարէ թէ արդէն երկար ատենէ ի վեր կը վախնար որ իր ընտանիքը մի՛ գուցէ պատասխանատու ճանչցուի՝ անձնապէս օտարներու բարեկամ ըլլալուն համար ։

—Քուանկ-Սիի նահանգին մէջ քրիստոնեաները վայրագութեանց կ'ենթարկուին ։ Քրիստոնեաներուն հակառակ եղողները մասնաւոր նշաններ կը կրեն. անոնք որ այդ նշանները չունին մահուան սպառնալիքի տակ կը գտնուին ։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ ԴԱՏԸ

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Ռումանիոյ լրագիրները կը հաւանին երդուեալներու վճռին որ, կ'ըսեն, փրկարար տպաւորութիւն մը պիտի ունենայ ։

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ.— Ծերակոյտը այսօր քուէարկեց Տրէյֆիւսի գործին ու անոր յարակից խնդիրներուն վերաբերեալ ներումը զոր արդէն քուէարկած է Երեսփ. Ժողովը ։

ՔՈԼՈՄՊԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Շփոթութիւնները կը շարունակեն ։ Պուէնավայի մէջ Քոլոմպիայի զինուորները յաղթուեցան ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը կը հաստատէ այն լուրը թէ Պէյքըրսթանի մէջ, կատաղի կռիւ մը եղաւ, Անգլիացիները ետ մղեր են Պօէրները ։

ՔՐՈՒԿԸՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ՏԻԺՈՆ.— Քրիւկէր նախագահը, Լիոնի մէջ քիչ ատեն կենալէ վերջը, ժամ 5ին Տիժոն հասաւ ։ Կայարանին մէջ կը գտնուէր քաղաքապետութեան Խորհուրդը որ մէկ գիշերուան հիւրընկալութիւն մը ըրաւ Պ. Քրիւկէրի ։ Ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր կայարանին շուրջը ։ Նախագահը, անցած ճամբաներուն վրայ, համակրական ցոյցերով ողջունուեցաւ ։ Դէպք չպատահեցաւ ։ Պ. Քրիւկէրի ի պատիւ սեղան մը տրուեցաւ ։ Մասնաւոր կառախումբով առտուն կանուխ ճամբայ պիտի ելլէ, որպէս զի կէս օրէն ժամ մը առաջ Բարիզ հասնի ։ Սքրիպ օթէլը պիտի իջեւանի ։ Պ. Լուպէ հեռագրով պատասխանեց Քրիւկէր նախագահին շնորհակալութեան հեռագրին ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐԸ

ԼԻՎԱՏԻԱ, 23 Նոյեմ.— Այս առտու հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Ցարը երէկ հանդարտ անցուցած է ։ Գիշերը լաւ քնացեր է ։ Ընդհանուր վիճակը և ոյժը շատ գոհացուցիչ են ։ Այս առտու ջերմութիւնն էր 38.5 և բազկերակ՝ 75 ։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.— Բեդերսպուրկէն ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Ցարին վիճակը բարւոքած է ։ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին դեկտեմբեր 3ին Ռուսիա պիտի դառնայ ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Միտոլթըրկէն կը հեռագրեն թէ Պօերները Պալմորալ ու Վիլկէրիվեր կայարաններուն վրայ յարձակած ըլլալով 180 մեռեալ ու վիրաւոր ունեցեր են ։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ համիմաստ ծանուցագիրներ ղրկեց Տէրութեանց՝ պարզելով ամերիկեան կառավարութեան նպատակները՝ Չինու նկատմամբ. նաեւ հարկ եղած անհրաժեշտ միջոցները՝ բոլոր տէրութեանց հաւաքական նպատակը ձեռք բերելու համար ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ Խորհրդարանը ելմտացոյցի յանձնաժողովին ղրկեց՝ Չինու համար խնդրուած յաւելուածական վարկերու ծրագիրները ։

ՔՐՈՒԿԸՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Քրիւկէր նախագահը առտուն ճամբայ ելաւ ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Յառաջիկայ երկուշաբթի օրը, ուր Ղալաթիոյ Սակարանի 15օրեայ լիքիտասիօնը տեղի պիտի ունենայ, երկաթուղիի համար report որոշուած է. իսկ քոնսօլիտէի համար ըստ առաջնոյն report ։

Կը կարծուի թէ այս անգամ րէբօրները աժան պիտի ըլլան ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	14½
Ամենէն բարձր գին	»	24	16
Ամենէն վար գին	»	24	13½
Րումէլի Երկթ. գոց.	Ֆր.	109	87½
Ամենէն բարձր գին	»	110	25
Ամենէն վար գին	»	109	75

ԲԱՑՈՒՄ 11 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Փ. Կ.	24	15
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	110	12
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթօմ.		1	05
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ.		0	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	08
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		195	—
« պարտաթ.		463	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		451	—
Թրանսվալ		75	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	07½
Բարիզ » »	Ֆր.	22	23
» » » չէք	»	23	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	62
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	21	92

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմէց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	36
Մէթալիք	»	98	20
Ռուսալի Ոսկեդրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 23 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	60
» » 3½ %		101	95
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	75
) գոց.	»	22	70
» » » Բ.		—	—
« « « Գ.	»	25	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	533	—
Օսմանիէ	»	431	—
Րումէլի երկաթուղի	»	110	75
Օսմ. մաքսատուն	»	516	50
Օսմ. Ռէժի	»	307	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		486	—
Քրէտի Լիոնէ		1085	—
Իտալական Ռանթ	»	95	10
Սպանիական արտաքին	»	70	20
Եգիպտական Իւնիֆիէ		267	—
Թրանսվալ	»	77	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	110
Դրամազեղչ	»	3	–

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	98	56
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	46	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	31
Օսմանեան Պանքա	11	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	38	50
» Մօնօբօլ	42	50
Պուլկարական 1888	83	75
Եգիպտական Իւնիֆիէ	103	62
Տօմինիալ	104	—
Թրանսվալ	3	06
Այտընի Երկաթուղի	09	75
Փոխառութիւն	25	325

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Նոյեմբեր

Փոխ. Լոնտոնի վրայ	»	240	80
Րումէլիի Երկաթուղի	»	105	—
Օսմ. Ռէժի	»	285	—

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 23 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	22	35
Րումէլիի Երկաթուղի	109	25

ՊԷՐԼԻՆ, 23 Հոկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	60
Րումէլիի Երկաթուղի	»	108	60
Անատ. Երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	220

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

REVUE ENCYCLOPÉDIQUE

1900 Նոյեմբեր 10

Ռըլիժիոն տը լ'Ինտ.— Ռըվիւ բոլիթիք. Հոլանտ.— Լա Թիւնիզի.— Ռըվիւ Իսթօրիք.— Նէքրօլօժի.— Աքատէմի.— Լիվր.— Լ'Աքդուալիդէ ։

Այս թիւին մէջ ի մէջ այլոց կան Մաքս Միւլլէրի և Քրիւկէրի Թրանսվալի տաղաւարին մէջ գտնուած արձանին պատկերները ։

1900 Նոյեմ. 17

Լ'Էքսբօզիսիօն ընդրօսբէքթիվ տը լ'ար Ֆրանսէ.— Ռըվիւ միւզիքալ.— Ռօպէր-Լուի Սթէվէնսըն Նէքրօլօժի.— Բէբիօտիք.— Լիվր.— Լ'աքդիւալիդէ ։

Մէկ թիւը կ'արժէ 50 սանդիմ ։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ· ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարգի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, Վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԱՄԷՏԷ ԳԱՌՕ, *ընդհանուր գործակալ*, Խնաէէթ *խան*, *Վօյվօտա փողոց*, *Ղալաթիա*, Կ. Պոլիս։ 579

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ· Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 Դեկտ· 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններէ և այլն՝ 31 Դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858,507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՏ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մեյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 Օգոս· 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթօրիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միեւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն հրդեհի, երկաթուղիի, բիւնէի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, օրինակ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս ձեւով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 Ֆ·՝ մահուան պարագային, 15,000 Ֆր·՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԼՖ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինսայէթ Խան, Թիւ 7, 8, 9։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Բարիզի մեծահռչակ փաստաբաններէն մին ստամոքի տկարութեան հիւանդութեան մը հետեւանքով ստիպուած էր երեք վրայ ձգել գործերը, այնչափ կը տառապէր։ Մեծ աշխատութեամբ կը ճաշէր, սակայն կէս ժամ վերջ գլխու պտոյտն ու ստամոքի խիթերը կը դառնացնէին կեանքը փաստաբանին որ երկու տող բան գրելու անկարող էր դարձած։ Գրիչը ձեռք առնելէ անմիջապէս վերջ ստամոքը կը ծանրանար, սիրտը կը խառնուէր և ամբողջ մարմինը կը ճնշուէր։ Ստամոքի հիւանդութեանց դարմանումին յատուկ դեղահատերը, ջուրերը, փոշիներն ու գինիները յաջորդաբար գործածեց առանց փոքրիկ թեթեւացում մը ձեռք բերելու։

Ինչպէս սեղան մը վերջ երբ խեղճ մարդը անկիւն մը առանձնացած լուրն մտիկ կը տառապէր ըստ սովորութեան, սառնտիրուհին քովը եկաւ և խորհուրդ տուաւ անոր ԷԼԻՔՍԻՐ ԳՐԷԶ գործածել եթէ ստամոքի՞ նէ հիւանդութիւն ունի։ Փաստաբանը թէեւ յուսահատ, սակայն փորձ մը եւս ըրած ըլլալու համար, տուն վերադառնալուն շիշ մը ԷԼԻՔՍԻՐ ԳՐԷԶ բերել տուաւ և գաւաթ մը խմեց անկէ։ Այս առաջին գաւաթն իսկ իր բարերար ազդեցութիւնը ներգործեց և հիւանդը թեթեւացում մը զգալով ստամոքին վրայ շարունակեց գործածել ԷԼԻՔՍԻՐ ԳՐԷԶը։ Մէկ քանի շաբաթ վերջ ստամոքը գտաւ իր սովորական առողջութիւնը, մարսողութիւնը կանոնաւորուեցաւ ու քիչ յետոյ փաստաբանը բոլորովին ապաքինելով սկսաւ շարունակել իր զբաղումները. ու զինքը երախտապարտ զգալով ԷԼԻՔՍԻՐ ԳՐԷԶին ստամոքի հիւանդութենէ տառապողներուն ջերմապէս կը յանձնարարէ զայն։

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 466 1—30

ՔԻՆՔԻՆԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

QUINQUINA VICTORIA

ՍՆՆԴԱՆ
ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ ԳԻՆԻ

ENTREPOTS GÉNÉRAUX DE LA Cie

ԶՕՐԱՒՈՐ
ՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենամեծ առաւելութիւններ ունի մինչեւ այսօր հրապարակ հանուած բոլոր քինքինաներուն վրայ։

Սեփականութիւն
Իտալական եւ Ֆրանսական Ընկերութեան
ՆԷՕՑԵԻ-ՓԱՐԻԶ
Անանուն ընկերութիւն 1,000,000 Ֆր· դրամագլխով

Պոլսոյ մէջ վաճառողներ
Ա· Նէսկէօս, Պոլիս
Ս· Ֆրանկակի, Բասաժ տ'Էօրօբ, Բերա
Տ· Աքիոտոբուլօս, մէնդանան փողոց, Ղալաթիա
Ժ· Կարին, Քէօբրիւ Պաշի, Օրթաքէօյ, Պօսֆոռ

Գործակալ արեւելքի համար.—ՄԻՇԷԼ ՄԱՎՐՈՔՈՐՏԱԹՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Քէօշէ օղլու խան
Կը գտնուի նաև բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ, 24—24

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդհ. Հուլ, Կ· Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1895	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիբբօ	1735
Արգօսօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Քօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քրակօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իտակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Քըֆֆօլօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնտարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալլիբրօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէնօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրբինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմինօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիրօ	2691	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիտոնօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քասրէլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Կիէշամ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Իտակօ շոգենաւը, Նաւապետ Եէց, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 30ին։

Դիմել առ գործակալս Տ· ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւլէֆ խան, Ղալաթիա 377

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ Թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա)։

Ժ. Պ ՔԱՍԱՐԷԹԹՕ

Կ· Պոլիս, Ղալաթիա, Գօթօբեան խան, թիւ 6 9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ· Պոլիս, Սաադէթէ խան, Պահչէ Գաբու։

Ընկերութեան դրամատունն է
ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և տկարութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, Հանգուցեալ Մախիթար [illegible] աղայի տունը։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակայ են ու չեն փութար դարման մը ընել, ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'աղտոտի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն, եւն. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրը և ատոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 479 1—30

ԴԺՈՒԱՐԱՆՑՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չըլլալը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլծուին, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻՔԻ ՍԻԿԱՌԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի խլուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՔ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Յ Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանըի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատանջալի ցաւած ակռաներ մէկ անգամէն կը լեցնէ։ ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, Նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն բնական ձեւ, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ե· Գ· Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ. կ'ընդունէ։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

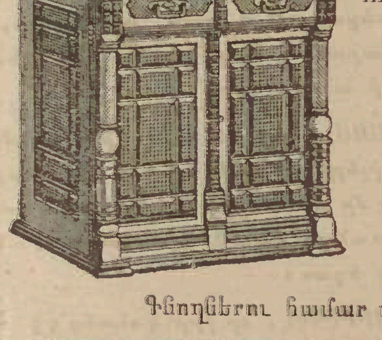

ՆԻՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն
ԴԱՐՁՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ՈՐԴԻՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ
Կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու,
Համիտիյէ փողոց, Թիւ 7

NEW HOME

Գնողներու համար վճարման եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ 575

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1900 Նոյեմ. 4էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

1 20 Սթէն. Միրկ. ը. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ. 45
1 30 Ենմ. մէգր. պյբտ. Թրպ. ենր. միրկ. պիտի հաղորդակցի 40
2 — Սթն. Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ. 34
2 — Ր.ա.գվկ. ենմ. մգր. պյբտ. Թրպ. ենր. սթն. միրկ. պիտի հաղորդակցի. ուր. եւ կիր. բոլոր նաւամատոյցներուն պիտի մօտենայ 39
3 — Միրկ. ը. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ. 19
3 30 Ենմ. մէգր. պյբտ. Թրպ. ենր. սթէն. միրկ. ը. հիս. պէպ. պիտի հաղորդակցի. ուր. եւ կիր. օրերը արնվ. զրչ. օրթ. պշկ. 43
4 30 Պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ. գպթշ. 32
5 15 Արնվ. զրչ. օրթ. պէշկ. գպթշ. 39
5 — Ենմ. մգրպ. պյբտ. Թրպ. ենիր. սթն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պէշկ. 33
9 — Մգր. պէյբտ. Թրպ. ենիր. սթէն. միրկ. Ր. հիս. պէպէք ա՛ն. զրչ. օրթ. պշկ. 45
10 50 Պէպ. ուղղակի կամուրջ բաց ի կիր.է 43
10 25 Ենմ. մէգր. պէյբտ. Թրպ. ենիր. միրկ. ր. հիս. արն. օրթ. 32
12 — Օրթ. պշկ. Սկտ. 13

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

1 15 Պշկ. սկտ. 13
2 30 Պէշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. ենր. Թրպ. պյբտ. մգր. ենմ. 33
3 15 Պշկ. օրթ. պէյլ. վնր. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ 44
3 30 Գպթշ. Պէշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ ը 32
4 30 Գպթշ. Պէշկ. օրթ. զրչ. արնվ. բաց ի կիրակիէ 39
5 — Պէշկ. օրթ. զրչշ. արն. պէպ. ը. հիս. միրկ. սթէն. ենիր. պէյր. Թրպ. պէյբտ. մգրպ. ենմ. Ր.Ա. գավաք 33
8 30 Պշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. ենիր. Թրպ. պէյբտ. մգրպ. ենիմ. 32
9 40 Գպթ. Պշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. պիտի հաղորդակցի, բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 44
10 — Պէպ. ը. հիս. միրկ. սթն. ենիր. Թրպ. պյբտ. մգրպ. ենիմ. ուր. եւ կիր. պշկ. օրթ. զրչ. արնվ. 39
10 5 Պէշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 43
10 45 Պէպ. միրկ. սթն. ենր. Թրպ. պյբտ. մգպ. ենմ. ուր. եւ կիր. պշկ. օրթ. զրչ. արնվ. 38
11 10 Պէշկ. օրթ. զրչշ. արնվ. ը. հիս. միրկ. ենիր. պիտի հաղորդակցի 45
11 35 Ենիր. Թրպ. պէյբտ. մգրպ. ենիմ։ 41
11 50 Օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. 19
12 05 Պէշկ. սկտ. զզկ. զրչշ. արնվ. 32

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

1 20 Գնտ. պէպ. վնիր. չնկ. պէյլ. Գզկ. սկտ. 33
1 30 Պէյզ. բշպճ. չպքլ. զանլ. ա. հիս. գնտ. վնիր. (պիտի հաղորդակցի) օրթ. ուր. եւ կիր. չնկ. պէյլ. զուզկ. 44
2 15 Անվ. վնր. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. 32
2 30 Ենմ. մգր. պյբտ. Թրպ. պյզ. բշպճ. չպքլ. զանլ. ա.հիս. գնտլ. վնր. պիտի հաղորդ. օրթ. ուր. եւ կիր. չնկլ. պէյլ. զզկ. պշկ. 38
3 45 Վնր. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ։ 44
4 30 Պէյզ. բշպճ. չպքլ. զանլ. ա.հիս. գնտ. վնիր. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. 40
6 50 Ր.ա.հիս. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. պշկ. գպթշ. 19
7 — Ենմ. մգրպ. պէյբտ. Թրպ. պէյզ. բշպ. ենիր. զանլ միրկ. Ր.ա.հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. պէշկ. 34
8 15 Ր. Ա. գվզ. ենիմ. մէգպ. պօյբ. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպքլ. զանլ. ա. հիս. գնտլ. վնիր. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։ 38
10 15 Պէպ. չնկլ. օրթ. (բացի ուր եւ կիր.է) 41
10 20 Պէյզ. ենիր. զանլ. ա. հիս. պէյլ. պշկ. 33

Կամուրջէն ասիական եզերք

3 — Սկիտ. զզկ. պէյլ. չնկլ. վնր. գնտ. ա. հիս. Գասլ. չպք. բշպճ. պէյզ. 40
4 — Պշկ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. արնվ. գնտ. ա.ր.հիս. միրկ. գնլ. ենր. բշպ. պէյզ. Թրպ. պէօյբտ. մգրպ. ենմ. 34
5 30 Գպթշ. պշկ. սկտ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. արն. գնտ. ա. հիս. 19
7 — Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. Ր.հիս. միրկ. զանլ. ենր. պէյզ. Թրպ. պյբտ. մգրպ. 45
9 — Պէշք. զզկն. պէյր. չնկլ. վնիր. գնտլ. Ա. հիս. գնլ. բշպ. պյրզ. 33
10 20 Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպքլ. բշպճ. պէյզ. մգրպ. Ր.Ա.գավ. ուր. եւ կիր. պէյլ. չնկլ. վնր. 39
10 30 Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնր. պէպէք գնտ. Ա. հիս. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ 34
11 20 Պէշ. պէյլ. չնկ. գնտլ. ա. հիս. գնլճ. չպք. բշպ. պէյզ. 44
11 55 Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիր. պէպ. գնտլ. 33

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն
Վիքթօրիան	10500	Տալմիան	350
Արմէնեան	10500	Էճիբշըն	350
Քէստրիան	10500	Ռօման	300
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	250
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	350
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	250
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	350
Պօսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	250
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	300
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	90
Վավօնիան	3700	Օբօրթօ	50
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	50
Ֆապիան	3500		

Ապրանք ուղարկողներէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ՀԱՑՈՆԻՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600 Հին տեղը մաքսատան

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

14 27 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
15 28 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Փոխադրութեամբ Աղեքսանդրիա, Բօր-Սայիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ [illegible])
16 29 Օտեսա ժամը 6ին միջօրէէն առաջ
16 29 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 4ին յետ միջօրէի։
17/30 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 591

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Նոյ. 26ին Անադոլի, Անատոլուի եզերք
» 29ին Ալէքսիս Կառիաճօֆ Անվերս

ԺԱՄԱՆՈՂՆԵՐ
Նոյ. 24ին Մինկրէլի, Անատոլուի եզերք
» 27ին Անադոլի, Մարսիլիա։

Ճամբորդ ուղղակի Բարիզի համար Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ [illegible] վրայ։ 516 Թ [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն
Իվէռնիա	18900	Սիլվանիա	[illegible]
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	[illegible]
Լուքանիա	12952	Վէրլա	[illegible]
Քամբանիա	12950	Բավիա	[illegible]
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	[illegible]
Ումպրիա	8125	Սիբրիա	[illegible]
Էթրուրիա	8125	Սամարիա	[illegible]
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	[illegible]
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալ
Թիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

194 [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՐԷՆԵԱՆ